

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/690

z dnia 28 kwietnia 2021 r.

ustanawiające program na rzecz rynku wewnętrznego, konkurencyjności przedsiębiorstw, w tym małych i średnich przedsiębiorstw, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, oraz statystyk europejskich (Program na rzecz jednolitego rynku) oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014 i (UE) nr 652/2014

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 43 ust. 2, art. 114, art. 168 ust. 4 lit. b) oraz art. 173 i 338,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rynek wewnętrzny jest jednym z kamieni węgielnych Unii. Od chwili powstania jest on jednym z najważniejszych czynników przyczyniających się do wzrostu gospodarczego, konkurencyjności i zatrudnienia; powinien nadal przynosić korzyści wszystkim obywatelom i przedsiębiorstwom w równym stopniu. Przyczynia się do tworzenia nowych możliwości i powstawania korzyści skali dla przedsiębiorstw unijnych, w szczególności mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), oraz do wzmocnienia ich konkurencyjności przemysłowej. Rynek wewnętrzny przyczynia się do tworzenia miejsc pracy i zapewnia konsumentom większy wybór wysokiej jakości produktów i usług po niższych cenach. W dalszym ciągu jest jednym z motorów tworzenia bardziej zintegrowanego rynku oraz silniejszej, bardziej wyważonej i sprawiedliwej gospodarki. Jest on jednym z największych osiągnięć Unii oraz jej największym atutem w coraz bardziej zglobalizowanym świecie, a także jednym z podstawowych elementów w osiągnięciu zielonej i cyfrowej transformacji w kierunku zrównoważonej gospodarki, w reakcji na rosnącą presję związaną ze zmianą klimatu.

⁽¹⁾ Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 40.

⁽²⁾ Dz.U. C 86 z 7.3.2019, s. 259.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 12 lutego 2019 (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz stanowisko Rady w pierwszym czytaniu z dnia 13 kwietnia 2021 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym). Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 27 kwietnia 2021 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym).

- (2) Rynek wewnętrzny powinien wciąż dostosowywać się do otoczenia szybko zmieniającego się pod wpływem rewolucji cyfrowej i globalizacji. Nowa epoka innowacji cyfrowych w dalszym ciągu zapewnia przedsiębiorstwom i osobom fizycznym możliwości, przyczynia się do tworzenia nowych produktów, usług, procesów i modeli biznesowych, a także możliwości w zakresie wydajnego tworzenia wysokiej jakości statystyk. Stanowi również wyzwanie w zakresie regulacji i egzekwowania prawa oraz ochrony i bezpieczeństwa konsumentów.
- (3) Istotna część prawa Unii reguluje funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Dotyczy to w szczególności konkurencyjności, normalizacji, wzajemnego uznawania, oceny zgodności, ochrony konsumentów i nadzoru rynku. Obejmuje to również przepisy dotyczące działalności gospodarczej, handlu i transakcji finansowych, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, tworzenia europejskich statystyk i wspierania uczciwej konkurencji. Ta istotna część prawa Unii zapewnia równe szanse niezbędne do funkcjonowania rynku wewnętrznego, z korzyścią dla konsumentów i przedsiębiorstw.
- (4) Niemniej jednak istnieją dyskryminujące, nieuzasadnione lub nieproporcjonalne bariery utrudniające prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego; pojawiają się także nowe przeszkody. Przyjęcie przepisów to zaledwie pierwszy krok, równie ważne jest dopilnowanie, by funkcjonowały. Obecne wyzwania związane z egzekwowaniem obowiązujących przepisów, przeszkody w swobodnym przepływie towarów i usług oraz niski poziom transgranicznych zamówień publicznych ograniczają możliwości przedsiębiorstw i konsumentów. Usunięcie takich przeszkód to ostatecznie kwestia zaufania obywateli do Unii, a także jej zdolności do osiągnięcia pożądanego celu oraz do tworzenia miejsc pracy i generowania wzrostu gospodarczego, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony interesu publicznego.
- (5) Wcześniej istniały odrębne programy umożliwiające Unii działania w dziedzinie konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, ochrony konsumentów, a także w dziedzinie usługobiorców i końcowych użytkowników usług finansowych, kształtowania polityki w zakresie usług finansowych oraz w dziedzinie roślin, zwierząt, żywności i paszy. Niektóre dodatkowe działania były finansowane bezpośrednio z linii budżetowych dotyczących rynku wewnętrznego. Obecnie należy usprawnić i wykorzystać synergie między różnymi działaniami i ustanowić bardziej elastyczne, przejrzyste, uproszczone i ruchome ramy w celu finansowania działań, których celem jest osiągnięcie prawidłowo funkcjonującego i zrównoważonego rynku wewnętrznego. Zatem należy ustanowić nowy program łączący działania finansowane wcześniej w ramach tych innych programów i innych stosownych linii budżetowych. Program ten powinien również obejmować nowe inicjatywy, które mają na celu poprawę funkcjonowania rynku wewnętrznego, unikając przy tym powielania powiązanych unijnych programów i działań.
- (6) Opracowywanie, tworzenie i rozpowszechnianie statystyk europejskich na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 ⁽⁴⁾ było przedmiotem odrębnego Europejskiego programu statystycznego ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 99/2013 ⁽⁵⁾. W celu zapewnienia ciągłości tworzenia i rozpowszechniania statystyk europejskich nowy program powinien również obejmować działania wchodzące w zakres poprzedniego Europejskiego programu statystycznego, zapewniając ramy w zakresie opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyk europejskich na mocy rozporządzenia (WE) nr 223/2009. Nowy program powinien ustanawiać ramy finansowe na potrzeby statystyk europejskich, by dostarczać wysokiej jakości, porównywalnych i wiarygodnych statystyk europejskich w celu wsparcia opracowywania, realizacji, monitorowania i ewaluacji wszystkich unijnych polityk. Niezależność zawodowa jest jednym z niezbędnych warunków wstępnych dla opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyk europejskich.
- (7) W związku z tym należy ustanowić program w celu usprawnienia funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz konkurencyjności i zrównoważoności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, normalizacji, nadzoru rynku, ochrony konsumentów, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy oraz statystyk europejskich (Program na rzecz jednolitego rynku) (zwany dalej „Programem”). Program należy ustanowić na okres siedmiu lat w celu dostosowania jego czasu trwania do okresu obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 określonych w rozporządzeniu Rady (UE, Euratom) 2020/2093 ⁽⁶⁾.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1101/2008 w sprawie przekazywania do Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich danych statystycznych objętych zasadą poufności, rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty oraz decyzję Rady 89/382/EWG, Euratom w sprawie ustanowienia Komitetu ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 87 z 31.3.2009, s. 164).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 99/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie Europejskiego programu statystycznego 2013–2017 (Dz.U. L 39 z 9.2.2013, s. 12).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 (Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 11).

- (8) Program powinien wspierać opracowywanie, wdrażanie i egzekwowanie unijnych przepisów stanowiących podstawę prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Program powinien wspierać tworzenie warunków odpowiednich dla wzmocnienia pozycji wszystkich podmiotów działających na rynku wewnętrznym, w tym przedsiębiorstw, obywateli, w tym konsumentów, oraz pracowników, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i organów publicznych. W tym celu Program powinien dążyć do wspierania konkurencyjności, budowania zdolności i zrównoważoności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, w tym MŚP działających w sektorze turystyki. Zrównoważoność przedsiębiorstw jest ważna dla utrzymania ich długoterminowej konkurencyjności i przyczynia się do przejścia do Unii bardziej zrównoważonej pod względem gospodarczym, środowiskowym i społecznym, co powinno iść w parze z cyfryzacją i zaangażowaniem w zrównoważone praktyki biznesowe. Program powinien również wspierać egzekwowanie przepisów dotyczących ochrony i bezpieczeństwa konsumentów. Powinien również podnosić świadomość przedsiębiorstw i osób fizycznych na temat ich praw, zapewniając im odpowiednie narzędzia, stosowne informacje i pomoc, tak by mogli podejmować świadome decyzje i zwiększać swój udział w kształtowaniu polityki Unii. Ponadto Program powinien mieć na celu wzmacnianie współpracy regulacyjnej i administracyjnej, w szczególności poprzez programy szkoleniowe, wymianę najlepszych praktyk oraz budowanie baz wiedzy i kompetencji, w tym wykorzystywanie strategicznych zamówień publicznych. Program powinien również dążyć do wspierania tworzenia wysokiej jakości norm i przepisów unijnych i międzynarodowych, również przy szerokim udziale zainteresowanych podmiotów, które to normy i przepisy są podstawą wdrażania unijnego prawodawstwa.

Powinno to obejmować dziedzinę sprawozdawczości finansowej i badania sprawozdań finansowych, przyczyniając się tym samym do przejrzystości i prawidłowego funkcjonowania unijnych rynków kapitałowych oraz zwiększenia ochrony inwestorów. Celem Programu powinno być również wspieranie wdrażania i egzekwowania unijnego prawodawstwa przewidującego wysoki poziom zdrowia ludzi, zwierząt i roślin, ochronę dobrostanu ludzi i zwierząt, bezpieczeństwo żywności i paszy, przy jednoczesnym poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów. Ponadto Program powinien wspierać tworzenie wysokiej jakości statystyk europejskich zgodnie z zasadami statystycznymi określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 223/2009 oraz uszczegółowionymi w Europejskim kodeksie praktyk statystycznych.

- (9) Nowoczesny rynek wewnętrzny – oparty na zasadach uczciwości, przejrzystości i wzajemnego zaufania – sprzyja konkurencji i przynosi korzyści konsumentom, przedsiębiorcom i pracownikom. Lepsze wykorzystanie ulegającego ciągłym zmianom wewnętrznego rynku usług powinno pomóc unijnym przedsiębiorstwom w tworzeniu miejsc pracy i rozwoju ponad granicami, w oferowaniu szerszego wyboru usług po lepszych cenach oraz w zachowaniu wysokich standardów dla konsumentów i pracowników. Aby osiągnąć ten cel, Program powinien przyczynić się do lepszego monitorowania zmian na rynku wewnętrznym, a także do identyfikowania i usuwania pozostałych dyskryminacyjnych, nieuzasadnionych lub nieproporcjonalnych barier; powinien też zapewnić, by ramy regulacyjne mogły uwzględniać wszystkie formy innowacji, w tym nowe osiągnięcia i procesy technologiczne, modele biznesowe związane z innowacjami usługowymi, modele gospodarki współpracy i gospodarki społecznej, innowacje społeczne i innowacje nietechnologiczne.
- (10) Przeszkody regulacyjne na rynku wewnętrznym zostały usunięte w przypadku wielu produktów przemysłowych poprzez zastosowanie mechanizmów zapobiegawczych, przyjęcie wspólnych przepisów oraz, w przypadku braku takich przepisów unijnych, poprzez zasadę wzajemnego uznawania. W obszarach, gdzie nie istnieje prawodawstwo Unii, ma zastosowanie zasada wzajemnego uznawania skutkująca tym, że towary, które są wprowadzane do obrotu zgodnie z prawem w jednym państwie członkowskim, korzystają z prawa do swobodnego przepływu i mogą być sprzedawane w innym państwie członkowskim. W przypadku gdy zainteresowane państwo członkowskie ma podstawy, by sprzeciwić się wprowadzeniu do obrotu tych towarów, może nałożyć ograniczenie, o ile takie ograniczenie jest niedyskryminacyjne, poparte uzasadnionymi celami interesu publicznego określonymi w art. 36 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) lub uznane w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej za nadrzędny interes publiczny, a także proporcjonalne do wyznaczonego celu. Jednakże niewłaściwe stosowanie zasady wzajemnego uznawania, polegające np. na nakładaniu nieuzasadnionych lub nieproporcjonalnych ograniczeń, utrudnia przedsiębiorstwom dostęp do rynków w innych państwach członkowskich. Pomimo wysokiego stopnia integracji rynku w dziedzinie towarów, taka sytuacja prowadzi do utraconych możliwości dla całej gospodarki. Oczekuje się, że przyjęcie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/515⁽⁷⁾ zwiększy korzyści gospodarcze w tym obszarze. W związku z tym Program powinien zmierzać do usprawnienia stosowania zasady

(7) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/515 z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie wzajemnego uznawania towarów zgodnie z prawem wprowadzonych do obrotu w innym państwie członkowskim oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 764/2008 (Dz.U. L 91 z 29.3.2019, s. 1).

wzajemnego uznawania w dziedzinie towarów, wykorzystując jej pełen potencjał. Program powinien mieć również na celu ograniczenie liczby nielegalnych i niezgodnych z wymogami towarów wprowadzanych na rynek – za pomocą ukierunkowanych działań informacyjnych i szkoleniowych, wsparcia udzielanego punktom kontaktowym ds. produktów, o których mowa w rozporządzeniu (UE) 2019/515, oraz lepszej współpracy między organami właściwymi w zakresie wzajemnego uznawania.

- (11) Istnieją nowe wyzwania w zakresie regulacji i egzekwowania prawa związane z otoczeniem szybko zmieniającym się pod wpływem rewolucji cyfrowej i dotyczące takich kwestii jak: cyberbezpieczeństwo, ochrona danych i prywatność, internet rzeczy czy sztuczna inteligencja oraz powiązane z nią normy etyczne. Rygorystyczne przepisy w zakresie bezpieczeństwa produktów i precyzji co do odpowiedzialności za produkt są niezbędne do zapewnienia, aby unijni obywatele, w tym konsumenci, i przedsiębiorstwa, mogli skorzystać z odpowiedniej ochrony w przypadku szkód. W związku z tym Program powinien przyczynić się do szybkiego dostosowania i lepszego egzekwowania unijnego systemu odpowiedzialności za produkt, co wspiera innowacje, a zarazem zapewnia bezpieczeństwo i ochronę użytkowników.
- (12) Wprowadzanie do obrotu produktów, które nie są zgodne z prawem Unii, w tym produktów przywożonych z państw trzecich, stwarza zagrożenie dla unijnych obywateli, w tym konsumentów, a także dla innych użytkowników końcowych. Podmioty gospodarcze sprzedające zgodne z wymogami produkty drogą tradycyjną lub elektroniczną mierzą się z zakłóconą konkurencją ze strony tych, którzy nie przestrzegają przepisów z powodu braku wiedzy, umyślnie w celu uzyskania przewagi konkurencyjnej lub w wyniku rozdrobnienia nadzoru rynku w całej Unii. Organy nadzoru rynku są często niedofinansowane i mogą działać jedynie w granicach swojego kraju, podczas gdy przedsiębiorcy prowadzą działalność handlową na poziomie Unii, a nawet na poziomie globalnym. W szczególności w przypadku handlu elektronicznego organy nadzoru rynku mają duże trudności ze śledzeniem przywożonych z państw trzecich produktów niezgodnych z wymogami po to, by zidentyfikować podmioty gospodarcze odpowiedzialne w ramach ich jurysdykcji.

Borykają się również z ogromnymi trudnościami w zakresie przeprowadzania ocen i testów w zakresie ryzyka ze względu na brak fizycznego dostępu do produktów. Program powinien zatem dążyć do zwiększania zgodności produktów poprzez podnoszenie świadomości na temat mających zastosowanie unijnych przepisów dotyczących bezpieczeństwa produktów, poprzez intensyfikację kontroli zgodności stosownie do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020⁽⁸⁾ oraz poprzez promowanie ściślejszej współpracy transgranicznej między organami egzekwowania prawa. Program powinien się również przyczynić do konsolidacji obowiązujących ram dotyczących działań w zakresie nadzoru rynku, zachęcać organy nadzoru rynku z różnych państw członkowskich do wspólnych działań, usprawniać wymianę informacji oraz promować konwergencję i ściślejszą integrację działań w zakresie nadzoru rynku. Program powinien czynić to w szczególności poprzez zapewnienie ścisłego egzekwowania nowych wymogów wprowadzonych rozporządzeniem (UE) 2019/1020 tak, by zapobiec sprzedaży konsumentom a także innym użytkownikom końcowym produktów niezgodnych z wymogami. W związku z tym Program powinien wzmacniać zdolności organów nadzoru rynku w całej Unii, przyczynić się do poprawy jednorodnego egzekwowania przepisów przez państwa członkowskie oraz umożliwiać państwom członkowskim czerpanie w równym stopniu korzyści z rynku wewnętrznego pod względem wzrostu gospodarczego i zrównoważoności.

- (13) Chociaż Program nie obejmuje celów i działań wspierających ochronę praw własności intelektualnej, należy jednak mieć na uwadze, że podrobione produkty często nie spełniają wymogów określonych w prawodawstwie Unii dotyczącym bezpieczeństwa produktów i ochrony konsumentów i stwarzają zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów, szczególnie gdy takie produkty są nabywane przez internet. Program powinien zatem zwiększyć synergię z innymi unijnymi programami w dziedzinie ochrony praw własności intelektualnej, w szczególności z instrumentem „Sprzęt do Kontroli Celnej”, ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającym, jako część Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, instrument wsparcia finansowego na rzecz sprzętu do kontroli celnej.

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów oraz zmieniające dyrektywę 2004/42/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i (UE) nr 305/2011 (Dz.U. L 169 z 25.6.2019, s. 1).

- (14) Aby ułatwić zapewnianie zgodności kategorii produktów zharmonizowanych cechujących się wyższym ryzykiem inherentnym, Unia wprowadziła system akredytacji jednostek oceniających zgodność, sprawdzający ich kompetencje, bezstronność i niezależność. Kluczowe jest, aby jednostki oceniające zgodność były wiarygodne i kompetentne, ponieważ sprawdzają przed wprowadzeniem produktów do obrotu, czy dane produkty spełniają wymogi bezpieczeństwa. Obecnie głównym wyzwaniem jest zapewnienie, aby system akredytacji nadal odzwierciedlał aktualny stan wiedzy oraz aby był stosowany w tak samo rygorystyczny sposób w całej Unii. W związku z tym Program powinien wspierać środki mające na celu zapewnienie, by jednostki oceniające zgodność nadal spełniały wymogi regulacyjne, takie jak bezstronność i niezależność, zwłaszcza poprzez zastosowanie akredytacji. Podobnie Program powinien także wspierać środki wzmacniające europejski system akredytacji, w szczególności w nowych obszarach polityki, poprzez wspieranie Europejskiej Współpracy w Dziedzinie Akredytacji, o której mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008⁽⁹⁾.
- (15) Ponieważ wraz z rozwojem usług handlowych i turystycznych świadczonych przez internet rynki konsumenckie stały się rynkami bez granic, należy zapewnić, aby konsumenci zamieszkujący w Unii mogli korzystać z takiego samego wysokiego poziomu ochrony, gdy towary i usługi są przywożone od podmiotów gospodarczych mających siedzibę w państwach trzecich, również wtedy, gdy są sprzedawane przez internet. W związku z tym Program powinien mieć możliwość, w razie potrzeby, wspierania współpracy z odpowiednimi organami zlokalizowanymi w państwach trzecich, np. w odniesieniu do wymiany informacji na temat produktów niezgodnych z wymogami.
- (16) Organy publiczne korzystają z zamówień publicznych w celu zapewnienia najlepszej relacji jakości do ceny przy wydatkowaniu środków publicznych oraz przyczynienia się do stworzenia bardziej innowacyjnego, zrównoważonego, inkluzywnego i konkurencyjnego rynku wewnętrznego. Obejmuje to stosowanie kryteriów oceny, które nie tylko określają ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie, ale również najkorzystniejszą ofertę pod względem największej wartości publicznej uzyskanej podczas udzielania zamówień zgodnie z kryterium „najlepszego stosunku jakości do ceny”. W przypadku gdy jest to zgodne z mającym zastosowanie prawem Unii, należy brać pod uwagę aspekty środowiskowe, aspekty sprawiedliwego handlu i aspekty społeczne, a także promować udział na części zamówień dotyczących dużych projektów infrastrukturalnych. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE⁽¹⁰⁾, 2014/24/UE⁽¹¹⁾ i 2014/25/UE⁽¹²⁾ stanowią ramy prawne na rzecz integracji i skutecznego funkcjonowania rynków zamówień publicznych, które stanowią 14 % produktu krajowego brutto Unii, z korzyścią dla organów publicznych, przedsiębiorstw i obywateli, w tym konsumentów. Właściwie wdrożone przepisy dotyczące zamówień publicznych są jednym z kluczowych narzędzi wzmacniania rynku wewnętrznego oraz pobudzania wzrostu unijnych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy w Unii. Dlatego niniejszy Program powinien wspierać działania zmierzające do zapewnienia szerszego wykorzystywania strategicznych zamówień publicznych, profesjonalizacji nabywców publicznych, ułatwienia i poprawienia dostępu do rynków zamówień dla MŚP, w szczególności dzięki usługom doradczym i szkoleniom, zwiększenia przejrzystości, uczciwości i jakości danych, pobudzenia transformacji cyfrowej w dziedzinie zamówień i promocji wspólnego udzielania zamówień, poprzez wzmocnienie podejścia opartego na partnerstwie z państwami członkowskimi, usprawnienia gromadzenia i analizy danych, w tym poprzez opracowywanie specjalnych narzędzi informatycznych, a także zapewnienia wsparcia dla wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, uwzględniania norm europejskich i międzynarodowych, dostarczania wytycznych, dążenia do korzystnych umów handlowych, wzmocnienia współpracy między organami krajowymi oraz uruchomienia projektów pilotażowych.
- (17) Aby zrealizować cele Programu oraz ułatwić życie obywatelom i przedsiębiorstwom, należy wprowadzić podlegające w coraz większym stopniu transformacji cyfrowej i w pełni dostępne wysokiej jakości usługi publiczne zorientowane na użytkownika. Należy również zintensyfikować działania w zakresie administracji elektronicznej i elektronicznej administracji publicznej, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniej ochrony danych i prywatności. Oznacza to, że administracje publiczne będą musiały zaangażować się we współtworzenie tych usług publicznych wraz z obywatelami i przedsiębiorstwami. Ponadto ciągły i stały wzrost działalności transgranicznej na rynku wewnętrznym wymaga dostępności aktualnych, dokładnych i łatwo zrozumiałych informacji na temat praw przedsiębiorstw i obywateli. Oznacza to, że należy zamieszczać uproszczone informacje wyjaśniające formalności administracyjne. Ponadto zasadniczego znaczenia nabiera udzielanie porad prawnych oraz pomocy w rozwiązaniu problemów, które występują na poziomie międzynarodowym. Dodatkowo, należy wspierać organy publiczne w ich wysiłkach na rzecz osiągnięcia tych celów, na przykład przez połączenie krajowych administracji w prosty i efektywny sposób, jak również przez dostarczanie informacji i ułatwianie wymiany informacji wyjaśniających sposoby

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93 (Dz.U. L 218 z 13.8.2008, s. 30).

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 1).

⁽¹¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65).

⁽¹²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 243).

funkcjonowania rynku wewnętrznego w praktyce. Istniejące narzędzia zarządzania rynkiem wewnętrznym już odgrywają ważną rolę w tym zakresie, a ich jakość, eksponowanie, przejrzystość i wiarygodność powinny być dalej zwiększane. Program powinien zatem wspierać następujące istniejące narzędzia zarządzania rynkiem wewnętrznym: portal „Twoja Europa”, który powinien stać się podstawą przyszłego jednolitego portalu cyfrowego, portal „Twoja Europa – Porady”, system SOLVIT, system wymiany informacji na rynku wewnętrznym oraz tabelę wyników jednolitego rynku.

- (18) Program powinien wspierać rozwój unijnych ram regulacyjnych w obszarze prawa spółek i ładu korporacyjnego, a także prawa umów, z myślą o zwiększeniu efektywności i konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony zainteresowanym stronom, na które ma wpływ działalność spółek, oraz z myślą o reagowaniu na nowe wyzwania polityczne. Powinien on również zapewniać odpowiednią ewaluację, wdrażanie i egzekwowanie odpowiedniego unijnego dorobku prawnego, informować zainteresowane strony i udzielać im pomocy, a także promować wymianę informacji w tej dziedzinie. Program powinien w dalszym ciągu wspierać inicjatywy Komisji na rzecz przejrzystych i dobrze dostosowanych ram prawnych dotyczących gospodarki opartej na danych oraz innowacji. Inicjatywy te są niezbędne do zwiększenia pewności prawa w odniesieniu do zobowiązań umownych i pozaumownych, w szczególności w odniesieniu do odpowiedzialności, bezpieczeństwa, etyki i prywatności w kontekście najnowszych technologii, takich jak internet rzeczy, sztuczna inteligencja, robotyka i drukowanie 3D. Celem Programu powinno być pobudzanie rozwoju biznesu opartego na danych, gdyż taki biznes będzie miał decydujące znaczenie dla wyników unijnej gospodarki w ramach konkurencji globalnej.
- (19) Program powinien również wspierać prawidłowe i pełne wdrożenie i stosowanie przez państwa członkowskie unijnych ram prawnych dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz rozwój przyszłych polityk, aby stawić czoła nowym wyzwaniom w tej dziedzinie. Powinien również wspierać stosowne działania międzynarodowych organizacji o znaczeniu europejskim, takich jak Komitet Ekspertów ds. Oceny Środków Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu przy Radzie Europy.
- (20) Celem wdrażania i rozwoju rynku wewnętrznego w dziedzinie usług finansowych, stabilności finansowej i unii rynków kapitałowych, w tym zrównoważonego finansowania, w dużym stopniu zależy od wprowadzania przez Unię środków polityki opartych na dowodach. Komisja powinna odgrywać aktywną rolę w osiągnięciu tego celu poprzez stałe monitorowanie rynków finansowych i stabilności finansowej, ocenianie wdrażania prawodawstwa Unii przez państwa członkowskie, ocenianie, czy obowiązujące przepisy są adekwatne do zakładanych celów i – gdy pojawiają się nowe ryzyka – określanie potencjalnych obszarów działania wszystko to przy ciągłym zaangażowaniu zainteresowanych stron w cały cykl polityki. Takie działania opierają się na sporządzaniu analiz, badań, materiałów szkoleniowych, badań opinii, ocen zgodności, ewaluacji oraz wysokiej jakości statystyk i są wspierane przez systemy informatyczne i narzędzia komunikacji.
- (21) TFUE zawiera system zasad zapewniający niezakłóconą konkurencję na rynku wewnętrznym. Program powinien wspierać unijną politykę konkurencji, w tym poprzez doskonalenie i wzmacnianie współpracy z sieciami, a także z krajowymi organami i sądami, oraz zacieśnianie współpracy międzynarodowej, jak również zapewnianie działań informacyjnych skierowanych do szerszej grupy zainteresowanych stron i polegających na informowaniu o prawach, korzyściach i obowiązkach wynikających z unijnej polityki konkurencji oraz na ich wyjaśnianiu. Program powinien być też pomocny w doskonaleniu analizy i oceny zmian na rynku, m.in. dzięki wykorzystaniu badań sektorowych i innych narzędzi badania rynku, a także dzięki systematycznej wymianie informacji i najlepszych praktyk w ramach Europejskiej Sieci Konkurencji. Powinno się to przyczynić do uczciwej konkurencji i równych warunków działania, w tym na poziomie globalnym, oraz wzmocnić pozycję przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, i konsumentów, aby mogli czerpać korzyści płynące z rynku wewnętrznego.
- (22) W szczególności Program musi podjąć kwestię radykalnych skutków, jakie dla konkurencji i funkcjonowania rynku wewnętrznego wynikają z zachodzącej zielonej i cyfrowej transformacji gospodarki i otoczenia biznesowego, w szczególności z gwałtownego wzrostu ilości danych i zakresu ich wykorzystania, z uwzględnieniem rosnącego użycia sztucznej inteligencji, algorytmów stosowanych do dużych zbiorów danych i innych narzędzi informatycznych oraz wiedzy fachowej przez przedsiębiorstwa. Niezwykle istotne jest również to, by Program wspierał sieci oraz sprzyjał szerszej i głębszej współpracy z państwami członkowskimi, ich organami i sądami, ponieważ niezakłócona konkurencja i funkcjonowanie rynku wewnętrznego w ogromnym stopniu zależą od działań podejmowanych przez te podmioty. Zważywszy na szczególną rolę polityki konkurencji w zapobieganiu negatywnemu wpływowi, jaki mogą wywierać na rynek wewnętrzny zachowania antykonkurencyjne poza granicami Unii, Program powinien w stosownych przypadkach wspierać także współpracę z organami państw trzecich. Ponadto rozszerzenie działań informacyjnych jest niezbędne do tego, by umożliwić większej liczbie obywateli i przedsiębiorstw czerpanie w pełni

korzyści z uczciwej konkurencji na rynku wewnętrznym. Powinno to wspierać wysiłki na rzecz lepszego informowania obywateli unijnych o korzyściach płynących z unijnej polityki konkurencji, w tym poprzez współpracę z przedstawicielami grup społeczeństwa obywatelskiego i odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Oczekuje się, że przy realizacji części Programu dotyczącej konkurencji potrzebna będzie elastyczność, aby reagować na potrzeby zmieniające się pod wpływem dynamicznych i szybkich zmian warunków konkurencji na rynku wewnętrznym, których tempo i skala są trudne do oszacowania. Zmiany te są w szczególności związane z cyfryzacją, sztuczną inteligencją, algorytmami, dużymi zbiorami danych, cyberbezpieczeństwem i technologią kryminalistyczną.

- (23) Wzmocnienie konkurencyjności i zrównoważoności unijnych przedsiębiorstw, a jednocześnie zapewnienie faktycznie równych warunków działania oraz otwartego i konkurencyjnego rynku wewnętrznego jest sprawą najwyższej wagi. MŚP są siłą napędową unijnej gospodarki. Stanowią one 99,8 % wszystkich przedsiębiorstw w Unii, zapewniają dwie trzecie miejsc pracy i przyczyniają się w znacznym stopniu do tworzenia nowych, wysokiej jakości miejsc pracy we wszystkich sektorach w skali regionalnej i lokalnej, a tym samym – do tworzenia spójności społecznej. MŚP odgrywają zasadniczą rolę w modernizacji przemysłu oraz w zielonej i cyfrowej transformacji gospodarki, w tym w osiągnięciu neutralności klimatycznej. W związku z tym Program powinien wspierać ich wysiłki na rzecz zwiększania zasobooszczędności oraz opracowywania przyjaznych dla środowiska produktów i usług wysokiej jakości. W ten sposób Program powinien przyczynić się też do poprawy konkurencyjności MŚP na rynku globalnym.
- (24) Przed MŚP stoją wspólne wyzwania, które nie wpływają w takim samym stopniu na większe przedsiębiorstwa. Te wspólne wyzwania obejmują m.in. trudności z pozyskiwaniem finansowania, rekrutacją wykwalifikowanych pracowników, zmniejszeniem obciążeń administracyjnych, absorpcją kreatywności i innowacji, m.in. za pomocą zamówień publicznych, a także trudności z dostępem do globalnych rynków i łańcuchów wartości w celu rozwijania ich działań na rzecz internacjonalizacji. Program powinien w sposób proporcjonalny korygować takie niedoskonałości rynku, a jednocześnie nie zakłócać nienależnie konkurencji na rynku wewnętrznym. Program powinien również uwzględniać szczególne potrzeby określonych rodzajów MŚP, takich jak mikroprzedsiębiorstwa, MŚP świadczące usługi i MŚP prowadzące działalność rzemieślniczą, a także MŚP składające się z osób samozatrudnionych, przedstawicieli wolnych zawodów i przedsiębiorstwa gospodarki społecznej. Do przedsiębiorstw gospodarki społecznej w Unii należą różnego rodzaju przedsiębiorstwa i podmioty objęte zakresem gospodarki społecznej, takie jak spółdzielnie, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, stowarzyszenia o charakterze niekomercyjnym, fundacje, przedsiębiorstwa społeczne i inne formy przedsiębiorstw. Ponieważ ich głównym celem jest tworzenie wspólnej wartości i wywieranie wpływu społecznego na ludzi, a nie osiągnięcie zysków, są one w stanie działać jako siła napędowa innowacji społecznych, przejrzystego zarządzania i solidarności, reinwestując większość swoich zysków lub nadwyżek w realizację swoich celów. Przedmiotem uwagi powinny być również szczególne potrzeby potencjalnych nowych przedsiębiorców, takich jak przedsiębiorcy młodzi i kobiety, osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami.
- (25) Program powinien uwzględniać MŚP, zgodnie z definicją w zaleceniu Komisji 2003/361/WE⁽¹³⁾. Stosując niniejsze rozporządzenie w odniesieniu do MŚP, Komisja powinna konsultować się z wszystkimi stosownymi zainteresowanymi stronami, w tym organizacjami publicznymi i prywatnymi reprezentującymi MŚP oraz z działającymi w państwach członkowskich organizacjami ds. promocji handlu.
- (26) Program powinien wspierać i propagować kulturę innowacyjności, tworząc przemysłowe ekosystemy zdolne sprzyjać powstawaniu i rozwojowi MŚP, ze szczególnym uwzględnieniem wszystkich MŚP, które są w stanie sprostać wyzwaniom zielonej i cyfrowej transformacji oraz coraz bardziej konkurencyjnego i szybko zmieniającego się otoczenia. Program powinien dążyć do wspierania procesu absorpcji innowacji poprzez promowanie nowych modeli biznesowych opartych na współpracy, tworzenie sieci kontaktów oraz dzielenie się wiedzą i zasobami, w tym w ramach europejskich partnerstw klastrów i organizacji sieci biznesowych.

⁽¹³⁾ Zalecenie Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

- (27) Przy ustanawianiu programów prac na rzecz wspierania MŚP należy uwzględnić strategiczne przepisy strategii MŚP oraz programu *Small Business Act*, a także kontekst, w jakim działają MŚP, opisany w przeglądzie wyników MŚP. Przedmiotem uwagi powinna być również sieć pełnomocników ds. MŚP.
- (28) Wiele unijnych problemów z konkurencyjnością wiąże się z trudnościami MŚP z uzyskaniem dostępu do finansowania. Trudności te pojawiają się, gdyż MŚP mają kłopoty z wykazaniem zdolności kredytowej i nie mają wystarczających aktywów na zabezpieczenie dla pożyczkodawców (tj. zabezpieczenie/gwarancje) lub ponieważ słabo znają mechanizmy służące wspieraniu ich działalności, które już istnieją na poziomach unijnym, krajowym lub lokalnym. Inne trudności związane z finansowaniem wynikają z tego, że w celu zachowania konkurencyjności MŚP muszą angażować się między innymi w działania w zakresie absorpcji innowacji, cyfryzację i internacjonalizację, a także w podnoszenie i zmianę kwalifikacji swoich pracowników. Ograniczony dostęp do finansowania wpływa negatywnie na wskaźnik tworzenia, wzrostu i przetrwania przedsiębiorstw, jak też na gotowość nowych przedsiębiorców do przejmowania rentownych przedsiębiorstw w kontekście sukcesji.
- (29) Brak umiejętności stanowi jedną z głównych przeszkód w rozwoju przedsiębiorstw w Unii. Aby propagować przedsiębiorczość w Unii i wspierać rozwój MŚP oraz ich cyfrową i zieloną transformację, Program powinien promować i wspierać dostęp do programów w zakresie umiejętności i mentoringu dla MŚP, a w szczególności rozwój umiejętności technologicznych, kierowniczych i w zakresie przedsiębiorczości. W ramach tych wysiłków Komisja powinna koordynować swoje działania z inicjatywami podejmowanymi w ramach innych programów unijnych, krajowych i regionalnych, aby zwiększyć synergię i uniknąć powielania działań.
- (30) W celu przezwyciężenia niedoskonałości rynku oraz w celu zapewnienia, by MŚP, w tym przedsiębiorstwa typu start-up i przedsiębiorstwa scale-up, nadal odgrywały swoją rolę jako fundament konkurencyjności unijnej gospodarki, MŚP potrzebują dodatkowego wsparcia w formie instrumentów dłużnych i kapitałowych ustanowionych w ramach segmentu MŚP Funduszu InvestEU ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523⁽¹⁴⁾. Instrument gwarancji kredytowych ustanowiony na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1287/2013⁽¹⁵⁾ ma udowodnioną wartość dodaną i oczekuje się, że będzie miał pozytywny wpływ na co najmniej 500 000 MŚP. Przedmiotem większej uwagi mogłoby być zwiększenie działań informacyjnych, aby rozpropagować po stronie potencjalnych beneficjentów informacje o dostępności Programu InvestEU dla MŚP.
- (31) Działania w ramach Programu powinny zmierzać do osiągnięcia jego celów politycznych nie tylko przy wykorzystaniu dotacji, ale również za pomocą ułatwienia dostępu do instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych ustanowionych w ramach segmentu MŚP Funduszu InvestEU oraz powinny zwiększać synergię z innymi unijnymi programami. Wszystkie działania powinny charakteryzować się wyraźną unijną wartością dodaną.
- (32) Program powinien zapewniać MŚP skuteczne wsparcie w ciągu całego cyklu ich życia, udzielając im pomocy począwszy od znalezienia partnerów do wspólnych projektów po komercjalizację i dostęp do rynku, budowanie zdolności oraz zachęcając je do współpracy w ramach klastrów i organizacji sieci biznesowych. Program powinien też wspierać zieloną i cyfrową transformację MŚP oraz opierać się na wyjątkowej wiedzy ogólnej i fachowej na temat MŚP, jak również na długoletnim doświadczeniu we współpracy z zainteresowanymi podmiotami na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym. Wsparcie to powinno się również opierać na doświadczeniu Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości (EEN) jako punktu kompleksowej obsługi, aby poprawić konkurencyjność MŚP i rozwijać ich działalność gospodarczą na rynku wewnętrznym i poza nim. EEN kontynuuje świadczenie usług w imieniu innych programów unijnych, w szczególności programu „Horyzont Europa” ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695⁽¹⁶⁾, z wykorzystaniem zasobów finansowych tych programów. EEN powinna też ułatwiać większy udział MŚP w pracach nad inicjatywami dotyczącymi polityki rynku wewnętrznego, np. w odniesieniu do zamówień publicznych i procesów normalizacyjnych. EEN powinna usprawnić współpracę z europejskimi centrami innowacji cyfrowych w ramach programu „Cyfrowa Europa” ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694⁽¹⁷⁾ i Centrum Doradztwa InvestEU. Ponadto udany program mentoringu – „Erasmus” dla młodych przedsiębiorców – powinien pozostać narzędziem umożliwiającym nowym

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające Program InvestEU i zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017 (Dz.U. L 107 z 26.3.2021, s. 30).

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1287/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME) (2014–2020) i uchylające decyzję nr 1639/2006/WE (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 33).

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. L ... z 12.5.2021).

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Cyfrowa Europa” oraz uchylające decyzję (UE) 2015/2240 (Dz.U. L ... z 11.5.2021).

lub przyszłym przedsiębiorcom zdobywanie doświadczenia w biznesie i zarządzaniu poprzez współpracę z doświadczonym przedsiębiorcą z innego kraju i uczenie się od niego, a tym samym zwiększenie swoich zdolności w zakresie przedsiębiorczości. Program powinien rozszerzać swój zasięg geograficzny i oferować przedsiębiorcom szerszą gamę możliwości współpracy, w stosownych przypadkach w połączeniu z innymi inicjatywami Unii.

- (33) Należy dołożyć większych starań, aby zmniejszyć obciążenie administracyjne i zwiększyć dostępność inicjatyw w ramach Programu poprzez zmniejszenie kosztów ponoszonych przez MŚP i związanych ze skomplikowanymi procesami składania wniosków i wymogami uczestnictwa. W tym kontekście EEN powinna być głównym punktem informacyjnym dla MŚP zainteresowanych dostępem do unijnych środków finansowych, funkcjonując jako punkt kompleksowej obsługi i zapewniając MŚP indywidualnie dostosowane wskazówki. Ważne jest, by korzystać z doświadczeń związanych z istniejącymi środkami wspierającymi MŚP, a jednocześnie być otwartym na ich dostosowanie w świetle zmieniających się warunków dla MŚP na rynku wewnętrznym, zwłaszcza środków dotyczących cyfryzacji i obciążenia regulacyjnego.
- (34) Ponieważ klastry zapewniają sprzyjające i odporne otoczenie biznesowe, są one narzędziem o strategicznym znaczeniu dla wspierania konkurencyjności i rozwoju MŚP. Mogą one ułatwiać zieloną i cyfrową transformację przemysłu, w tym usług, i wzmacniać rozwój gospodarczy regionów poprzez tworzenie wzrostu gospodarczego i miejsc pracy. Istotne jest, aby wspólne inicjatywy na rzecz klastrów osiągnęły masę krytyczną, gdyż przyspieszy to wzrost MŚP. Poprzez łączenie wyspecjalizowanych ekosystemów przemysłowych klastry tworzą nowe możliwości biznesowe dla MŚP i lepiej je integrują z unijnymi i globalnymi strategicznymi łańcuchami wartości. Należy zapewnić wsparcie na potrzeby rozwoju transnarodowych i międzyregionalnych strategii partnerstwa oraz realizacji wspólnych działań, wspieranych przez Europejską Platformę Współpracy Klastrów i jej Europejskie Centrum Wiedzy na temat Efektywnego Gospodarowania Zasobami. Wsparcie powinno również obejmować pomoc MŚP w nawiązywaniu kontaktów z MŚP z państw trzecich. Należy wspierać trwałe partnerstwa poprzez zapewnianie kontynuacji finansowania, jeśli osiągnięte zostaną cele pośrednie dotyczące wykonania i uczestnictwa. Bezpośrednie wsparcie dla MŚP powinno być przekazywane za pośrednictwem organizacji klastrów w następujących sytuacjach: promowanie korzystania z zaawansowanych technologii, nowych modeli biznesowych, niskoemisyjnych i zasobooszczędnych rozwiązań, kreatywność i projektowanie, podnoszenie umiejętności, pozyskiwanie utalentowanych pracowników, przyspieszenie przedsiębiorczości i internacjonalizacja. Do tego bezpośredniego wsparcia do MŚP powinny zostać włączone inne wyspecjalizowane podmioty wspierające MŚP w celu ułatwienia transformacji przemysłowej i realizacji strategii inteligentnej specjalizacji. Program powinien zatem przyczyniać się do tworzenia powiązań z unijnymi centrami innowacji, w szczególności z jej cyfrowymi centrami innowacji, i inwestycjami realizowanymi w ramach polityki spójności i programu „Horyzont Europa”, a także tworzyć takie powiązania. Można by również zbadać efekty synergii z programem Erasmus+ ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) XXXX/XXX⁽¹⁸⁾.
- (35) Program powinien pomagać w zacieśnianiu relacji między przedsiębiorstwami, zwłaszcza MŚP, a uniwersytetami, ośrodkami badawczymi i innymi instytucjami zaangażowanymi w tworzenie i rozpowszechnianie wiedzy. Relacje te mogłyby pomóc w zwiększaniu zdolności przedsiębiorstw do podejmowania strategicznych wyzwań, jakie stwarza nowe otoczenie międzynarodowe.
- (36) Ze względu na swój mniejszy rozmiar MŚP napotykają szczególne przeszkody na drodze wzrostu. Szczególnie trudno jest im rosnąć i rozwijać niektóre rodzaje ich działalności gospodarczej. W oparciu o sukces instrumentu przeznaczonego dla MŚP i unijnych projektów dotyczących klastrów na rzecz nowych przemysłowych łańcuchów wartości w ramach programu „Horyzont 2020” ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1291/2013⁽¹⁹⁾, a także w oparciu o wnioski i doświadczenia płynące z tego instrumentu i z tych projektów, Program powinien zapewniać wsparcie na rzecz rozszerzania działalności MŚP na wszystkich kluczowych etapach ich rozwoju, w tym wsparcie na rzecz działań w zakresie internacjonalizacji, absorpcji innowacji i komercjalizacji. Wsparcie to uzupełniałoby wsparcie ze strony Europejskiej Rady ds. Innowacji w ramach programu „Horyzont Europa”, które będzie się skupiać głównie na przełomowych i radykalnych innowacjach, a co za tym idzie – na innowacyjnych MŚP i będzie ukierunkowane w szczególności na innowacje tworzące rynek, przy jednoczesnym wspieraniu wszystkich rodzajów innowacji, w tym innowacji stopniowych.

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) XXXX/XXX z dnia XXX ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1288/2013 (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym).

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1291/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające „Horyzont 2020” – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (2014–2020) oraz uchylające decyzję nr 1982/2006/WE (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 104).

- (37) Kreatywność i wszelkie formy innowacji, w tym innowacji na rzecz zwiększenia zasobooszczędności i efektywności energetycznej, mają kluczowe znaczenie dla konkurencyjności unijnych przemysłowych łańcuchów wartości. Elementy te stanowią katalizator modernizacji sektora przedsiębiorstw i sektora przemysłu oraz przyczyniają się do inteligentnego, inkluzywnego i trwałego wzrostu gospodarczego. Jednakże ich wykorzystanie przez MŚP wciąż jest jeszcze niewystarczające. W związku z tym Program powinien wspierać ukierunkowane działania, sieci i partnerstwa na rzecz innowacji opartych na kreatywności, aby umożliwić MŚP opanowanie zielonej i cyfrowej transformacji w ramach całych przemysłowych łańcuchów wartości i ekosystemów.
- (38) Normy europejskie odgrywają ważną rolę na rynku wewnętrznym. Mają one decydujące znaczenie dla konkurencyjności przedsiębiorstw, a zwłaszcza MŚP. Normy europejskie są również jednym z najważniejszych narzędzi wspierania prawodawstwa i polityk Unii w wielu kluczowych obszarach mających na celu promowanie zielonej i cyfrowej transformacji, takich jak energia, zmiana klimatu i ochrona środowiska, technologie informacyjno-komunikacyjne, zrównoważone wykorzystanie i recykling zasobów, innowacyjność, bezpieczeństwo produktów, ochrona konsumentów, bezpieczeństwo pracowników i warunki pracy oraz starzejące się społeczeństwo, przez co pozytywnie przyczyniają się do rozwoju całego społeczeństwa. Doświadczenie pokazało, że aby zmaksymalizować wkład norm, należy poprawić szybkość i terminowość ich opracowywania oraz zwiększyć wysiłek na rzecz większego zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron, w tym podmiotów reprezentujących konsumentów.
- (39) Europejskie działania w dziedzinie normalizacji są uregulowane rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012⁽²⁰⁾ i wdrażane w ramach długotrwałego partnerstwa publiczno-prywatnego, które ma podstawowe znaczenie dla osiągnięcia celów określonych w rozporządzeniu, jak i tych zawartych w ogólnych i sektorowych unijnych strategiach politycznych w dziedzinie normalizacji.
- (40) Dobrze funkcjonujące wspólne ramy sprawozdawczości finansowej i niefinansowej są niezbędne dla rynku wewnętrznego, dla skutecznego funkcjonowania rynków finansowych oraz dla osiągnięcia zintegrowanego rynku usług finansowych w kontekście unii bankowej i unii rynków kapitałowych.
- (41) Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady⁽²¹⁾ należy włączyć do prawa unijnego międzynarodowe standardy sprawozdawczości finansowej (MSSF) przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz powiązane interpretacje Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, aby były one stosowane przez spółki, których papiery wartościowe są notowane na rynku regulowanym w Unii, tylko wtedy, jeśli te MSSF spełniają wymogi określone w tym rozporządzeniu, w tym przewidziane w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE⁽²²⁾ wymóg, aby sprawozdania finansowe przedstawiały prawdziwy i rzetelny obraz oraz wymóg, aby te MSSF były korzystne dla europejskiego dobra publicznego. Takie międzynarodowe standardy rachunkowości powinny być opracowywane w sposób przejrzysty i zapewniający rozliczalność demokratyczną. MSSF odgrywają zatem zasadniczą rolę w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego, a zatem w bezpośrednim interesie Unii leży zapewnienie, aby procesy opracowywania i przyjmowania MSSF skutkowały uzyskaniem standardów, które odpowiadają wymogom ram prawnych rynku wewnętrznego. Ważne jest zatem ustanowienie w Programie odpowiednich mechanizmów finansowania Fundacji MSSF.
- (42) Ze względu na rolę Europejskiej Grupy Doradczej ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG) w ocenie zgodności MSSF z wymogami unijnego prawa oraz polityki w tym zakresie, określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 1606/2002, konieczne jest również, aby Unia zapewniała stabilne finansowanie EFRAG, a zatem przyczyniała się do jej finansowania poprzez Program. Działalność techniczna EFRAG powinna koncentrować się na zapewnieniu Komisji doradztwa technicznego w zakresie zatwierdzania MSSF, a także na odpowiednim poziomie uczestnictwa Unii w procesie opracowywania tych MSSF oraz powinna zapewniać, aby interesy Unii były adekwatnie uwzględniane w międzynarodowym procesie stanowienia standardów. Interesy te powinny obejmować pojęcie „ostrożności” i utrzymanie wymogu dotyczącego „prawdziwego i rzetelnego obrazu” ustanowione w dyrektywie 2013/34/UE, pojęcie europejskiego dobra publicznego ustanowione w rozporządzeniu (WE) nr 1606/2002 oraz powinny uwzględniać wpływ MSSF na stabilność finansową i gospodarkę. Należy również utworzyć Europejskie Laboratorium Sprawozdawczości Przedsiębiorstw jako część EFRAG, które ma wspierać innowacje i rozwój najlepszych praktyk

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie normalizacji europejskiej, zmieniające dyrektywy Rady 89/686/EWG i 93/15/EWG oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 94/9/WE, 94/25/WE, 95/16/WE, 97/23/WE, 98/34/WE, 2004/22/WE, 2007/23/WE, 2009/23/WE i 2009/105/WE oraz uchylające decyzję Rady 87/95/EWG i decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1673/2006/WE (Dz.U. L 316 z 14.11.2012, s. 12).

⁽²¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości (Dz.U. L 243 z 11.9.2002, s. 1).

⁽²²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).

w zakresie sprawozdawczości przedsiębiorstw. Zapewni ono forum, w ramach którego przedsiębiorstwa i inwestorzy będą mogli wymieniać się najlepszymi praktykami, zwłaszcza w dziedzinie sprawozdawczości niefinansowej i sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju. W oparciu o te prace EFRAG powinna również przyczynić się do opracowywania standardów sprawozdawczości niefinansowej.

- (43) W dziedzinie badania ustawowego sprawozdań finansowych Grupa Monitorująca – międzynarodowa organizacja odpowiedzialna za nadzorowanie reformy zarządzania Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC) – utworzyła w 2005 r. Radę Nadzoru nad Interesem Publicznym (PIOB). Zadaniem PIOB jest monitorowanie procesu prowadzącego do przyjmowania międzynarodowych standardów rewizji finansowej (MSRF) oraz innych obszarów działalności IFAC istotnych z punktu widzenia interesu publicznego. Przyjęcie MSRF na potrzeby stosowania w Unii jest możliwe w szczególności pod warunkiem że standardy te zostały opracowane zgodnie z należytą procedurą, nadzoru publicznego i przejrzystości zgodnie z wymogami art. 26 dyrektywy 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²³⁾. Biorąc pod uwagę wprowadzenie MSRF w Unii oraz kluczową rolę PIOB w zapewnianiu, aby spełniały one wymogi określone w dyrektywie 2006/43/WE, ważne jest zatem ustanowienie w Programie odpowiednich mechanizmów finansowania PIOB.
- (44) Unia przyczynia się do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, wzmocnienia ich pozycji oraz ich priorytetowego traktowania w ramach rynku wewnętrznego poprzez wspieranie i uzupełnianie polityk państw członkowskich w zakresie zapewniania obywatelom jako konsumentom pełnych możliwości osiągnięcia korzyści płynących z rynku wewnętrznego, przy zapewnieniu im bezpieczeństwa i należytej ochrony ich interesów prawnych i ekonomicznych za pomocą konkretnych działań. Niezbędne jest zapewnienie przez Unię, by przepisy dotyczące bezpieczeństwa konsumentów i bezpieczeństwa produktów były właściwie i jednakowo egzekwowane w praktyce oraz by przedsiębiorstwa mogły działać na równych warunkach, a zatem przy uczciwej konkurencji na rynku wewnętrznym. Ponadto niezbędne jest, by wzmacniać pozycję konsumentów, zachęcać ich do dokonywania zrównoważonych oraz świadomych wyborów i pomagać im w tym, przyczyniając się w ten sposób do powstawania zrównoważonej, energo- i zasobooszczędnej gospodarki o obiegu zamkniętym.
- (45) Program powinien dążyć do poszerzania wśród konsumentów, przedsiębiorstw, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i organów władz wiedzy na temat unijnych przepisów dotyczących konsumentów i bezpieczeństwa. Powinien również wzmacniać pozycję konsumentów i ich organizacji przedstawicielskich na poziomach krajowym i unijnym. Powinien to czynić w szczególności poprzez wspieranie Europejskiej Organizacji Konsumentów BEUC (*Bureau Européen des Unions de Consommateurs*), która jest uznaną organizacją pozarządową o ugruntowanej pozycji reprezentującą interesy konsumentów w odniesieniu do wszystkich stosownych polityk unijnych, co umożliwiło tej organizacji budowanie wzmocnionej synergii w celu większego wspierania konsumentów. Powinien to również czynić w szczególności poprzez wspieranie Europejskiego Stowarzyszenia na rzecz Koordynacji Przedstawicielstwa Konsumentów w Normalizacji (ANEC), które reprezentuje interesy konsumentów w odniesieniu do zagadnień związanych z normalizacją. Należy przy tym zwrócić szczególną uwagę na nowe potrzeby rynkowe w zakresie promowania zrównoważonej konsumpcji poprzez ukierunkowanie w szczególności na działania zwalczające wprowadzające w błąd praktyki polegające na celowym postarzeniu produktów oraz inne wprowadzające w błąd praktyki, takie jak fałszywe twierdzenia dotyczące ekologiczności, poprzez lepsze informowanie konsumentów o trwałości i możliwości naprawy produktów. Szczególną uwagę należy także zwrócić na zapobieganie słabościom i odpowiedź na wyzwania wynikające z cyfryzacji gospodarki w odniesieniu do np. produktów skomunikowanych, internetu rzeczy, sztucznej inteligencji i stosowania algorytmów oraz rozwoju nowych modeli konsumpcji i modeli biznesowych. Program powinien wspierać działania w zakresie opracowywania odpowiednich informacji na temat rynków, w tym publikowania unijnych tabeli wyników dla rynków konsumenckich.
- (46) Program powinien wspierać właściwe organy krajowe, w tym organy odpowiedzialne za monitorowanie bezpieczeństwa produktów, które to organy współpracują w szczególności za pośrednictwem unijnego systemu szybkiego informowania o produktach niebezpiecznych. Powinien on również wspierać egzekwowanie dyrektywy 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁴⁾ i rozporządzenie (WE) nr 765/2008 w sprawie ochrony konsumentów i bezpieczeństwa produktów, jak również sieci współpracy w zakresie ochrony konsumentów i współpracę

⁽²³⁾ Dyrektywa 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, zmieniająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG oraz uchylająca dyrektywę Rady 84/253/EWG (Dz.U. L 157 z 9.6.2006, s. 87).

⁽²⁴⁾ Dyrektywa 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (Dz.U. L 11 z 15.1.2002, s. 4).

na szczeblu międzynarodowym pomiędzy odpowiednimi organami w państwach trzecich i w Unii. Celem Programu powinno być również zapewnienie wszystkim konsumentom i przedsiębiorcom dostępu do wysokiej jakości pozasądowego rozstrzygnięcia sporów, internetowego systemu rozstrzygnięcia sporów, a także do informacji na temat procedury przyłączania się do powództw w sprawie dochodzenia roszczeń.

- (47) Program powinien również wspierać Sieć Europejskich Centrów Konsumentkich, która pomaga konsumentom w korzystaniu z praw przysługujących im na mocy unijnych przepisów przy transgranicznym zakupie towarów i usług na rynku wewnętrznym i w Europejskim Obszarze Gospodarczym, albo w internecie, albo podczas podróży. Składająca się z 29 centrów sieć, która jest wspólnie finansowana z unijnych programów na rzecz konsumentów od ponad 15 lat, wykazuje wartość dodaną w odniesieniu do zwiększenia zaufania konsumentów i przedsiębiorców do rynku wewnętrznego. Rozpatruje ona ponad 120 000 wniosków składanych co roku przez konsumentów i dociera do milionów obywateli za pośrednictwem kampanii informacyjnych w prasie i internecie. Jest to jedna z najbardziej cenionych unijnych sieci zapewniających pomoc obywatelom, a większość jej centrów posiada punkty kontaktowe oferujące doradztwo w zakresie aspektów przepisów dotyczących rynku wewnętrznego, takich jak dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁵⁾. Z ocen jej działalności wynika, że ważne jest, aby centra kontynuowały swoją działalność. Sieć Europejskich Centrów Konsumentkich może stanowić także ważne źródło informacji na temat wyzwań i problemów napotykanym przez konsumentów na poziomie lokalnym, które są istotne z punktu widzenia kształtowania polityki Unii i ochrony interesów konsumentów. Istnieją także plany, aby sieć rozwinęła porozumienia o wzajemności z podobnymi podmiotami w państwach trzecich.
- (48) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 98/6/WE ⁽²⁶⁾, 2005/29/WE ⁽²⁷⁾, 2011/83/UE ⁽²⁸⁾, (UE) 2019/2161 ⁽²⁹⁾ i (UE) 2020/1828 ⁽³⁰⁾ przyjęto, aby zapewnić m.in. równe traktowanie konsumentów na całym rynku wewnętrznym w odniesieniu do kwestii transgranicznych, takich jak sprzedaż produktów niezgodnych z wymogami w sektorze pojazdów silnikowych, podwójne normy jakości produktów lub problemy napotymane przez pasażerów w przypadku odwołania lotu lub dużych opóźnień lotów. Mają one również na celu wzmocnienie zdolności państw członkowskich w zakresie egzekwowania prawa, zwiększenie bezpieczeństwa produktów i zacieśnienie współpracy międzynarodowej oraz zwiększenie nowych możliwości dochodzenia roszczeń, zwłaszcza poprzez powództwa przedstawicielskie wytaczane przez upoważnione podmioty. W maju 2017 r. Komisja przeprowadziła ocenę adekwatności unijnego prawa ochrony konsumentów i prawa w dziedzinie marketingu, która ujawniła potrzebę lepszego egzekwowania przepisów i ułatwienia dochodzenia roszczeń przez konsumentów poszkodowanych w wyniku naruszeń dotyczących ich przepisów. W świetle tej oceny wspieranie pełnego wdrożenia tych dyrektyw i działań oraz promowanie ich egzekwowania w wymiarze transgranicznym powinno być zatem traktowane priorytetowo.
- (49) Funkcjonowanie rynków finansowych ma szczególny wpływ na obywateli, którzy powinni w związku z tym być lepiej informowani o odpowiednich prawach, zagrożeniach i korzyściach. Rynki finansowe są jednym z kluczowych elementów rynku wewnętrznego i wymagają solidnych ram regulacyjnych i nadzorczych, które zapewniają nie tylko stabilność finansową i zrównoważoną gospodarkę, lecz również wysoki poziom ochrony konsumentów i innych użytkowników końcowych usług finansowych, w tym inwestorów detalicznych, oszczędzających, posiadaczy polis

⁽²⁵⁾ Dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 36).

⁽²⁶⁾ Dyrektywa 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom (Dz.U. L 80 z 18.3.1998, s. 27).

⁽²⁷⁾ Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”) (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22).

⁽²⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64).

⁽²⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2161 z dnia 27 listopada 2019 r. zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 98/6/WE, 2005/29/WE oraz 2011/83/UE w odniesieniu do lepszego egzekwowania i unowocześnienia unijnych przepisów dotyczących ochrony konsumenta (Dz.U. L 328 z 18.12.2019, s. 7).

⁽³⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1828 z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie powództw przedstawicielskich wytaczanych w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów i uchylająca dyrektywę 2009/22/WE (Dz.U. L 409 z 4.12.2020, s. 1).

ubezpieczeniowych, członków funduszy emerytalnych i osób uposażonych, akcjonariuszy indywidualnych, pożyczkobiorców oraz MŚP. Program powinien przyczynić się do zwiększenia zdolności konsumentów i innych użytkowników końcowych usług finansowych do uczestnictwa w kształtowaniu polityki, w tym dzięki tworzeniu i rozpowszechnianiu jasnych, pełnych i przyjaznych dla użytkownika informacji o produktach dostarczanych na rynkach finansowych.

- (50) Dlatego Program powinien nadal wspierać szczególne działania objęte programem budowania zdolności na lata 2017–2020 zwiększające zaangażowanie konsumentów i innych użytkowników końcowych usług finansowych w proces kształtowania polityki Unii, jak określono w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/826 ⁽³¹⁾, które przewidywało kontynuację projektu pilotażowego i działania przygotowawczego realizowanego w latach 2012–2017. Jest niezbędne zapewnienie, aby podmioty kształtujące politykę były świadome opinii zainteresowanych stron innych niż specjaliści z sektora finansowego i zapewnienie lepszej reprezentacji interesów konsumentów i innych użytkowników końcowych usług finansowych. Program powinien stale rozwijać swoją metodykę i najlepsze praktyki w zakresie sposobów zwiększenia zaangażowania konsumentów i użytkowników końcowych usług finansowych w celu określenia kwestii istotnych dla kształtowania polityki Unii i zapewnienia ochrony interesów konsumentów w dziedzinie usług finansowych. Powinno to usprawnić polityki dotyczące usług finansowych, zwłaszcza te, które mają na celu propagowanie lepszego zrozumienia przez społeczeństwo kwestii związanych z regulacjami finansowymi i rozpowszechniania wiedzy finansowej.
- (51) W związku z projektem pilotażowym oraz działaniem przygotowawczym na lata 2012–2017 Komisja w drodze corocznego otwartego zaproszenia do składania wniosków przyznała dotacje dwóm organizacjom. Te dwie organizacje to *Finance Watch*, utworzona dzięki unijnym dotacjom w 2011 r. jako międzynarodowe stowarzyszenie o charakterze niekomercyjnym na podstawie prawa belgijskiego, oraz *Better Finance*, która jest rezultatem przeprowadzanych od 2009 r. kolejnych reorganizacji i przemianowań wcześniej istniejących europejskich federacji inwestorów i akcjonariuszy. W programie budowania zdolności ustanowionym na mocy rozporządzenia (UE) 2017/826 określono te same dwie organizacje jako jedynych beneficjentów. Jest zatem konieczne, aby kontynuować współfinansowanie tych organizacji w ramach Programu. Niemniej jednak finansowanie to powinno być przedmiotem gruntownej oceny jego skuteczności i osiągniętego oddziaływania pod kątem spełnienia zakładanych celów. W związku z tym, jeżeli pojawiają się inni potencjalni beneficjenci, którzy wśród swoich głównych celów i działań mają reprezentowanie interesów konsumentów i użytkowników końcowych na poziomie unijnym, a ich członkostwo obejmuje szeroki zasięg geograficzny i szeroki zakres interesów, zaproszenie do składania wniosków powinno być dla nich otwarte.
- (52) Aby chronić konsumentów i umożliwić sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego, niezbędny jest wysoki poziom ochrony zdrowia w dziedzinie roślin, zwierząt, żywności i paszy. Bezpieczny i zrównoważony łańcuch dostaw żywności jest jednym z warunków wstępnych dla funkcjonowania społeczeństwa i rynku wewnętrznego. Kapitalne znaczenie ma zapobieganie transgranicznym kryzysom zdrowotnym i aferom żywnościowym, gdyż zakłócają one funkcjonowanie rynku wewnętrznego poprzez ograniczanie przepływu osób i towarów oraz zakłócenia w produkcji i konsumpcji. W związku z tym Program powinien wspierać konkretne działania, takie jak ustanawianie środków nadzwyczajnych w przypadku sytuacji kryzysowych mających wpływ na zdrowie zwierząt i roślin.
- (53) Ogólnym celem prawa Unii w dziedzinie roślin, zwierząt, żywności i paszy jest zapewnienie wysokiego poziomu zdrowia ludzi, zwierząt i roślin na wszystkich etapach łańcucha żywnościowego, wspieranie poprawy dobrostanu zwierząt, przyczynianie się do wysokiego poziomu ochrony konsumentów oraz zapewniania im wystarczającej ilości informacji, a także wysokiego poziomu ochrony środowiska, w tym ochrony różnorodności biologicznej i z uwzględnieniem sytuacji spowodowanych potencjalnymi konsekwencjami zmiany klimatu w państwach członkowskich, przy jednoczesnym zwiększaniu zrównoważoności produkcji żywności i pasz oraz przyczynianiu się do bezpieczeństwa żywnościowego i przystępnych cen, ograniczaniu marnowania żywności, zaostrzeniu norm jakości produktów w całej Unii, a także zwiększaniu konkurencyjności unijnego przemysłu spożywczego i paszowego oraz intensywniejszemu tworzeniu miejsc pracy, w tym poprzez stymulowanie badań naukowych i innowacji.

⁽³¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/826 z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie ustanowienia unijnego programu służącego wsparciu szczególnych działań zwiększających zaangażowanie konsumentów i innych użytkowników końcowych usług finansowych w proces kształtowania unijnej polityki w dziedzinie usług finansowych na lata 2017–2020 (Dz.U. L 129 z 19.5.2017, s. 17).

- (54) Zważywszy na szczególnie charakter działań związanych z zapewnieniem wysokiego poziomu zdrowia ludzi, zwierząt i roślin, w niniejszym rozporządzeniu należy określić szczególne kryteria kwalifikowalności dotyczące udzielania dotacji i wykorzystania zamówień publicznych. W szczególności, w drodze wyjątku od zasady niedziałania wstecz zawartej w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 ⁽³²⁾ (zwanym dalej „rozporządzeniem finansowym”), koszty środków nadzwyczajnych, ze względu na ich pilny i nieprzewidywalny charakter, powinny być kwalifikowalne i obejmować również koszty, które zostały poniesione w wyniku podejrzenia wystąpienia choroby lub agrofagów, pod warunkiem że takie wystąpienie zostanie następnie potwierdzone i zgłoszone Komisji. Odnośne zobowiązania budżetowe i płatności wydatków kwalifikowalnych powinny być dokonywane przez Komisję po podpisaniu zobowiązań prawnych i po przeprowadzeniu oceny wniosków o płatności przedłożonych przez państwa członkowskie. Za kwalifikowalne należy również uznać koszty dotyczące środków nadzorczych, zapobiegawczych i ochronnych podejmowanych w przypadku bezpośredniego zagrożenia dla statusu zdrowotnego Unii w wyniku wystąpienia lub rozwoju na terytorium państwa trzeciego, państwa członkowskiego lub jego krajów i terytoriów zamorskich określonych chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych, oraz koszty dotyczące środków ochronnych lub innych stosownych działań podejmowanych w celu wspierania statusu zdrowia roślin w Unii.
- (55) Z uwagi na rosnącą globalizację w dziedzinie roślin, zwierząt, żywności i paszy kontrole urzędowe przeprowadzane przez państwa członkowskie są jednym z kluczowych narzędzi służących sprawdzaniu i monitorowaniu wdrażania, przestrzegania i egzekwowania stosownych wymogów unijnych, w tym w odniesieniu do przywozów. Skuteczność i wydajność systemów kontroli urzędowych ma zasadnicze znaczenie dla utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa na wszystkich etapach łańcucha żywnościowego, jak również zaufania konsumentów, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt. Należy udostępnić unijne wsparcie finansowe dla takich środków kontrolnych. W szczególności wkład finansowy powinien być dostępny dla laboratoriów referencyjnych Unii Europejskiej, aby pomóc im w ponoszeniu kosztów związanych z realizacją programów prac zatwierdzanych przez Komisję; wkład taki może być też dostępny dla krajowych laboratoriów referencyjnych ds. zdrowia roślin i zwierząt, które to laboratoria – zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 ⁽³³⁾ – mają korzystać z adekwatnych zasobów finansowych zapewnianych przez państwa członkowskie, pod warunkiem że można wyraźnie wykazać, iż prowadzone działania stanowią unijną wartość dodaną oraz że w ramach Programu dostępne są wystarczające środki finansowe na wsparcie tych działań. Ponadto z uwagi na fakt, że skuteczność kontroli urzędowych zależy również od dostępności dla organów kontrolnych dobrze wyszkolonych pracowników posiadających odpowiednią znajomość prawa Unii, Unia powinna móc wnieść wkład w ich szkolenie i stosowne programy wymiany organizowane przez właściwe organy.
- (56) Oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe jest coraz większym problemem zdrowotnym w Unii i na całym świecie. W związku z tym powinna istnieć możliwość współfinansowania działań służących wspieraniu walki z opornością na środki przeciwdrobnoustrojowe w ramach Programu.
- (57) Wysokiej jakości statystyki europejskie opracowywane, tworzone i rozpowszechniane zgodnie z Programem na mocy rozporządzenia (WE) nr 223/2009 mają zasadnicze znaczenie dla podejmowania decyzji w oparciu o dowody. Statystyki europejskie powinny być dostępne w odpowiednim czasie i powinny przyczyniać się do wdrażania polityk Unii, o których mowa w TFUE, zwłaszcza wzmocnionego i zintegrowanego zarządzania gospodarczego, spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej, zrównoważonego rozwoju, polityki rolnej, wymiaru społecznego Europy i globalizacji.

⁽³²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

⁽³³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz.U. L 95 z 7.4.2017, s. 1).

- (58) Statystyki europejskie są niezbędne dla procesu decyzyjnego Unii oraz pomiaru wykonania i skutków unijnych inicjatyw. Dlatego należy zapewnić ciągłe dostarczanie i rozwój statystyk europejskich, z zastosowaniem podejścia ogólnounijnego wykraczającego poza perspektywę rynku wewnętrznego, w celu objęcia nimi wszystkich unijnych działań i obszarów polityki, w tym wzmocnienia pozycji przedsiębiorstw i obywateli w podejmowaniu świadomych decyzji.
- (59) Ze względu na swój przekrojowy charakter ramy w zakresie opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyk europejskich w rozumieniu rozporządzenia (WE) nr 223/2009 podlegają szczególnym wymogom, zwłaszcza wymogom określonym w tym rozporządzeniu, w szczególności w odniesieniu do przestrzegania zasad statystycznych, a także funkcjonowania europejskiego systemu statystycznego i zarządzania nim, w tym roli i zadań przydzielonych Komitetowi ds. Europejskiego Systemu Statystycznego oraz Komisji (Eurostat), ustanowienia i wykonania programowania działań w dziedzinie statystyki.
- (60) Projekt części Programu dotyczącej ram w zakresie opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyk europejskich został – zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 223/2009 – przedłożony Komitetowi ds. Europejskiego Systemu Statystycznego do wstępnej analizy.
- (61) Unia i państwa członkowskie są zdecydowane odgrywać rolę lidera we wdrażaniu Agendy Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. Przyczyniając się do realizacji Agendy 2030, Unia i państwa członkowskie będą wspierać silniejszą, bardziej stabilną, inkluzywną, bezpieczną i dobrze prosperującą Europę. Program powinien przyczynić się do realizacji Agendy 2030, w tym poprzez znalezienie równowagi między gospodarczym, społecznym i środowiskowym aspektem zrównoważonego rozwoju, i dając w tym celu jasne i widoczne zobowiązanie na rzecz umieszczenia celów Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczących zrównoważonego rozwoju w głównym nurcie działań.
- (62) Odzwierciedlając znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie z zobowiązaniami Unii na rzecz realizacji porozumienia paryskiego przyjętego na podstawie Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu i celów Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczących zrównoważonego rozwoju, Program ma na celu przyczynienie się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu i do osiągnięcia celu ogólnego zakładającego, że 30 % wydatków budżetowych Unii zostanie przeznaczonych na wspieranie celów klimatycznych. Stosowne działania zostaną określone na etapie przygotowania i realizacji Programu oraz ponownie ocenione w ramach odpowiednich ewaluacji i przeglądów. W tym kontekście Program powinien wspierać działania, które są zgodne z unijnymi normami i priorytetami w zakresie klimatu i środowiska i które nie wyrządzałyby poważnych szkód dla celów środowiskowych w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 ⁽³⁴⁾.
- (63) Niniejsze rozporządzenie określa pulę środków finansowych na Program, która ma stanowić główną kwotę odniesienia w rozumieniu pkt 18 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 16 grudnia 2020 r. między Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami oraz w sprawie nowych zasobów własnych, w tym również harmonogramu wprowadzania nowych zasobów własnych i ⁽³⁵⁾ dla Parlamentu Europejskiego i Rady podczas rocznej procedury budżetowej.
- (64) Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym ⁽³⁶⁾ przewiduje współpracę w dziedzinach objętych Programem między Unią i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, oraz państwami Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu uczestniczącymi w Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), z drugiej strony. Należy również umożliwić otwarcie Programu dla uczestnictwa państw przystępujących, państw kandydujących i potencjalnych kandydatów, państw objętych europejską polityką sąsiedztwa i innych państw trzecich. Ponadto w obszarze statystyk europejskich Program powinien być otwarty dla uczestnictwa Szwajcarii zgodnie z warunkami ustanowionymi w Umowie między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską o współpracy w dziedzinie statystyki ⁽³⁷⁾.

⁽³⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

⁽³⁵⁾ Dz.U. L 4331 z 22.12.2020, s. 28.

⁽³⁶⁾ Dz.U. L 1 z 3.1.1994, s. 3.

⁽³⁷⁾ Dz.U. L 90 z 28.3.2006, s. 2.

- (65) Państwa trzecie będące członkami EOG mogą uczestniczyć w programach unijnych w ramach współpracy ustanowionej na mocy Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, które przewiduje realizację programów na podstawie decyzji wydanej na mocy tego porozumienia. Państwa trzecie mogą również uczestniczyć w tych programach na podstawie innych instrumentów prawnych. W niniejszym rozporządzeniu należy wprowadzić przepis szczególnie zobowiązujący państwa trzecie do przyznania właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz Trybunałowi Obrachunkowemu praw i dostępu niezbędnych do wykonywania w pełni ich odpowiednich kompetencji.
- (66) Do niniejszego Programu stosuje się rozporządzenie finansowe. Rozporządzenie finansowe określa zasady wykonania budżetu Unii, w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, zamówień, zarządzania pośredniego, instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych, pomocy finansowej oraz zwrotu kosztów poniesionych przez ekspertów zewnętrznych.
- (67) Działania realizowane w ramach poprzednich programów i linii budżetowych okazały się odpowiednie i powinny zostać zachowane. Nowe działania wprowadzone w ramach Programu mają na celu wzmocnienie w szczególności dobrze funkcjonującego rynku wewnętrznego. W celu uproszczenia i zwiększenia elastyczności realizacji Programu, a przez to skutecznieszego osiągnięcia jego celów, działania powinny zostać zdefiniowane wyłącznie w kategoriach ogólnych. Orientacyjne wykazy działań odnoszących się do konkretnych celów w dziedzinie konkurencyjności, ochrony konsumentów lub do konkretnych działań wynikających z wymogów regulacyjnych, takich jak szczególne działania w obszarach normalizacji, nadzoru rynku, w dziedzinie roślin, zwierząt, żywności i paszy oraz statystyk europejskich, również powinny zostać włączone do Programu.
- (68) Konieczne jest określenie niektórych kategorii podmiotów kwalifikujących się do finansowania, jak również tych podmiotów, które powinny kwalifikować się do finansowania bez zaproszenia do składania wniosków.
- (69) Biorąc pod uwagę postępującą współzależność i cyfryzację gospodarki globalnej, Program powinien w dalszym ciągu oferować możliwość angażowania – w pewne działania – ekspertów zewnętrznych, takich jak urzędnicy z państw trzecich, przedstawiciele organizacji międzynarodowych lub podmioty gospodarcze.
- (70) Należy wskazać szczególne kryteria dotyczące zasad współfinansowania oraz kosztów kwalifikowalnych. Ponieważ w odniesieniu do niektórych celów szczególnych konieczne może być pełne finansowanie kosztów kwalifikowalnych, możliwe powinno być przewidzenie odstępstwa od art. 190 rozporządzenia finansowego.
- (71) Zgodnie z art. 193 ust. 2 akapit drugi lit. a) rozporządzenia finansowego dotacji można udzielić na działanie, które już się rozpoczęło, pod warunkiem że wnioskodawca może wykazać potrzebę rozpoczęcia działania przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji. W takich sytuacjach koszty poniesione przed dniem przedłożenia wniosku o udzielenie dotacji co do zasady nie są kwalifikowalne, jednakże powinno w drodze wyjątku być możliwe ze względu na opóźnione wejście w życie Programu oraz w celu uniknięcia zakłóceń w udzielaniu unijnego wsparcia, które mogłyby szkodzić interesom Unii. W związku z tym, w przypadkach gdy jest to niezbędne dla zapewnienia ciągłości oraz w ograniczonym okresie na początku stosowania wieloletnich ram finansowych 2021–2027 koszty w odniesieniu do działania, które już się rozpoczęło, powinny kwalifikować się od dnia 1 stycznia 2021 r., nawet jeżeli koszty te zostały poniesione przed przedłożeniem wniosku o udzielenie dotacji. Z tych samych powodów i na takich samych warunkach, w drodze odstępstwa od art. 193 ust. 4 rozporządzenia finansowego, koszty poniesione przed datą złożenia wniosku o udzielenie dotacji powinny kwalifikować się w przypadku dotacji na działalność.
- (72) Zgodnie ze zobowiązaniem Komisji określonym w jej komunikacie z dnia 19 października 2010 r. zatytułowanym „Przegląd budżetu UE” oraz w celu zapewnienia spójności i uproszczenia programów finansowania, w przypadku gdy działania przewidziane w ramach Programu służą osiągnięciu celów, które są wspólne dla różnych instrumentów finansowania, zasoby powinny być współdzielone z innymi unijnymi instrumentami finansowania, jednak z wyłączeniem możliwości podwójnego finansowania.
- (73) Program powinien przyczynić się do ogólnego wsparcia skierowanego na zaspokojenie szczególnych potrzeb regionów najbardziej oddalonych oraz ich integracji na rynku wewnętrznym, jak ostatnio potwierdzono w komunikacie Komisji zatytułowanym „Silniejsze i odnowione partnerstwo strategiczne z regionami najbardziej oddalonymi UE”.

- (74) Program powinien promować synergię przy jednoczesnym zapobieganiu powielaniu prac prowadzonych już w ramach powiązanych unijnych programów i działań. Działania w ramach Programu powinny stanowić uzupełnienie działań prowadzonych na mocy programów „Cla” i Fiscalis ustanowionych odpowiednio rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/444 ⁽³⁸⁾ oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającym program „Fiscalis” na rzecz współpracy w dziedzinie opodatkowania, których celem również jest wspieranie i poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego.
- (75) Program powinien promować synergie, komplementarność i dodatkowość w odniesieniu do wsparcia dla MŚP i przedsiębiorczości w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego ustanowionego na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności. Ponadto segment MŚP Funduszu InvestEU zagwarantuje wsparcie na rzecz finansowania dłużnego i kapitałowego w celu zwiększenia dostępu i dostępności finansowania dla MŚP. Program powinien również dążyć do uzyskania synergii z programem kosmicznym ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/696 ⁽³⁹⁾ w odniesieniu do zachęcania MŚP do korzystania z przełomowych innowacji i innych rozwiązań opracowanych w ramach tego programu.
- (76) Program powinien promować synergie z programem Horyzont Europa, który ma na celu wspieranie badań naukowych i innowacji. Powinno to dotyczyć w szczególności komplementarności z działaniami przyszłej Europejskiej Rady ds. Innowacji na rzecz innowacyjnych przedsiębiorstw, jak również wsparcia usług dla MŚP, zwłaszcza za pośrednictwem EEN.
- (77) Program powinien promować synergie i komplementarność w odniesieniu do programu „Cyfrowa Europa”, który ma na celu wspieranie cyfryzacji gospodarki Unii i sektora publicznego, przy jednoczesnym wzmocnieniu cyberbezpieczeństwa.
- (78) Ponadto Program powinien również dążyć do uzyskania synergii z programem „Sprawiedliwość” ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/693 ⁽⁴⁰⁾, który ma na celu wspieranie dalszego rozwoju europejskiej przestrzeni sprawiedliwości z myślą o skuteczności krajowych systemów sprawiedliwości, gdyż ma to zasadnicze znaczenie w kontekście tworzenia sprawiedliwej i efektywnej pod względem kosztów gospodarki unijnej.
- (79) Program powinien dążyć do uzyskania synergii z programem Erasmus+, programem „Europejski Korpus Solidarności” ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) XXXX/XXX ⁽⁴¹⁾ i Europejskim Funduszem Społecznym Plus ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) w dziedzinie pracy i mobilności młodzieży, co jest niezbędne do sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego.
- (80) Ponadto działania takie, jak środki weterynaryjne i fitosanitarne w przypadku sytuacji kryzysowych dotyczących zdrowia zwierząt i roślin, mogą zostać uzupełnione o interwencje rynkowe objęte programowaniem unijnej wspólnej polityki rolnej.
- (81) Działania realizowane w ramach Programu powinny zapewniać wyraźną unijną wartość dodaną i powinny być wykorzystywane w celu skorygowania niedoskonałości rynku lub nieoptymalnych sytuacji inwestycyjnych w proporcjonalny sposób, bez powielania ani wypierania finansowania prywatnego.
- (82) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 ⁽⁴²⁾. W przypadku przyjmowania programów prac na potrzeby realizacji działań przyczyniających się do wzmocnienia pozycji konsumentów należy stosować procedurę doradczą. Procedurę sprawdzającą należy stosować odpowiednio do przyjmowania aktów wykonawczych związanych z działaniami przyczyniającymi się do konkurencyjności MŚP oraz do przyjmowania aktów wykonawczych związanych z programami prac na potrzeby realizacji

⁽³⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/444 z dnia 11 marca 2021 r. ustanawiające program „Cla” na rzecz współpracy w dziedzinie cel oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1294/2013 (Dz.U. L 87 z 15.3.2021, s. 1).

⁽³⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/696 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program kosmiczny Unii i Agencję Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 912/2010, (UE) nr 1285/2013, (UE) nr 377/2014 i decyzję nr 541/2014/EU (Dz.U. L ... z 12.5.2021).

⁽⁴⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/693 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Sprawiedliwość” oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1382/2013 (Dz.U. L ... z 5.5.2021).

⁽⁴¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) XXXX/XXX z dnia XXX ustanawiające program „Europejski Korpus Solidarności” oraz uchylające rozporządzenia (UE) 2018/1475 i (UE) nr 375/2014 (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym).

⁽⁴²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

działań przyczyniających się do wysokiego poziomu zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz w celu ustanowienia niższych stóp współfinansowania w przypadkach gdy jest to niezbędne dla działań dotyczących weterynaryjnych i fitosanitarnych środków nadzwyczajnych oraz rocznych i wieloletnich krajowych programów weterynaryjnych i fitosanitarnych, a także do przyjmowania aktów wykonawczych związanych z programami prac w celu realizacji działań przyczyniających się do bezpieczeństwa żywności i paszy.

- (83) W przypadku gdy można osiągnąć synergie pomiędzy celami szczegółowymi Programu, niezbędne przepisy mogłyby być realizowane w ramach wspólnego programu prac.
- (84) Rodzaje finansowania unijnego i metody wykonania Programu należy wybrać na podstawie ich potencjału w zakresie realizacji konkretnych celów przyjętych dla działań oraz uzyskania rezultatów, z uwzględnieniem w szczególności unijnej wartości dodanej, kosztów kontroli, obciążenia administracyjnego i przewidywanego ryzyka nieprzestrzegania przepisów. Powinno to obejmować rozważenie stosowania płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i kosztów jednostkowych oraz finansowania niepowiązanego z kosztami, o których mowa w art. 125 ust. 1 rozporządzenia finansowego.
- (85) W celu zapewnienia regularnego monitorowania i sprawozdawczości na temat poczynionych postępów oraz skuteczności i efektywności Programu, od samego początku należy wprowadzić odpowiednie ramy służące do monitorowania działań i rezultatów Programu. Takie monitorowanie i sprawozdawczość powinny opierać się na wskaźnikach służących do pomiaru skutków działań realizowanych w ramach Programu względem uprzednio zdefiniowanych punktów odniesienia.
- (86) Zgodnie z pkt 22 i 23 porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa ⁽⁴³⁾ niniejszy Program powinien być przedmiotem ewaluacji na podstawie informacji zgromadzonych zgodnie ze szczególnymi wymogami dotyczącymi monitorowania, przy czym należy unikać obciążeń administracyjnych, w szczególności dla państw członkowskich, a także nadmiernej regulacji. Wymogi te powinny, w stosownych przypadkach, obejmować mierzalne wskaźniki stanowiące podstawę ewaluacji skutków Programu w praktyce. Komisja powinna sporządzić okresowe sprawozdanie z ewaluacji dotyczące osiągnięcia celów działań wspieranych w ramach Programu, rezultatów i skutków, efektywności wykorzystania zasobów i unijnej wartości dodanej, a także końcowe sprawozdanie z ewaluacji dotyczące bardziej długoterminowych skutków i rezultatów tych działań, ich zrównoważonego charakteru, a także synergii z innymi programami.
- (87) W celu monitorowania wsparcia dla MŚP, Program powinien wykorzystywać mierzalne wskaźniki efektywności. W zależności od dostępności informacji i w stosownych przypadkach, wskaźniki te powinny mierzyć rezultaty i skutki osiągnięte przez Program w odniesieniu do jego celów szczegółowych i konkretnych grup docelowych (np. kobiet, młodzieży i osób starszych). W szczególności przy monitorowaniu ważne jest zmierzenie udzielanego wsparcia na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji, internacjonalizacji i innowacji. Ponadto monitorowanie powinno uwzględniać wskaźniki kontekstowe, które nie służą do pomiaru wykonania Programu, ale dają pewien ogólny obraz otoczenia, w jakim działają MŚP.
- (88) Na podstawie chorób zwierząt, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 ⁽⁴⁴⁾, rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2160/2003 ⁽⁴⁵⁾, dyrektywie 2003/99/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁴⁶⁾, oraz rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 ⁽⁴⁷⁾, należy ustanowić niewyczerpujący wykaz chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych, które kwalifikują się do finansowania w ramach środków nadzwyczajnych oraz do finansowania w ramach programów zwalczania, kontroli i nadzoru.

⁽⁴³⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽⁴⁴⁾ Rozporządzenie (WE) nr 999/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiające zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych pasażowalnych gąbczastych encefalopatii (Dz.U. L 147 z 31.5.2001, s. 1).

⁽⁴⁵⁾ Rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność (Dz.U. L 325 z 12.12.2003, s. 1).

⁽⁴⁶⁾ Dyrektywa 2003/99/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, zmieniająca decyzję Rady 90/424/EWG i uchylająca dyrektywę Rady 92/117/EWG (Dz.U. L 325 z 12.12.2003, s. 31).

⁽⁴⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz.U. L 84 z 31.3.2016, s. 1).

- (89) W celu uwzględnienia sytuacji spowodowanych przez choroby zwierząt mające znaczący wpływ na produkcję zwierzęcą lub handel zwierzętami, rozwój chorób odzwierzęcych, które stanowią zagrożenie dla ludzi, lub nowe sytuacje naukowe lub epidemiologiczne, jak również choroby zwierząt, które mogą stanowić nowe zagrożenie dla Unii, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do wprowadzania zmian do tych wykazów chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych. Aby uwzględnić przyszły rozwój sytuacji w odniesieniu do podmiotów, którym można udzielić dotacji na mocy Programu w odniesieniu do reprezentowania interesów konsumentów na poziomie Unii, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do wprowadzania zmian do wykazu tych podmiotów. Aby zapewnić skuteczną ocenę postępów w realizacji celów Programu, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do wprowadzania zmian, w razie potrzeby, do wykazu wskaźników służących do pomiaru postępów w realizacji celów szczegółowych, a także do uzupełnienia niniejszego rozporządzenia poprzez ustanowienie monitorowania i ewaluacji. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa. Należy również prowadzić konsultacje z zainteresowanymi stronami i stowarzyszeniami konsumentów. Aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (90) Zgodnie z decyzją Rady 2013/755/UE ⁽⁴⁸⁾ osoby fizyczne i podmioty z siedzibą w krajach lub terytoriach zamorskich (KTZ) kwalifikują się do finansowania z zastrzeżeniem zasad i celów Programu oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dany kraj lub terytorium zamorskie są powiązane.
- (91) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 ⁽⁴⁹⁾ i rozporządzeniami Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 ⁽⁵⁰⁾, (WE, Euratom) nr 2185/96 ⁽⁵¹⁾ i (UE) 2017/1939 ⁽⁵²⁾ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom – w tym nadużyciom finansowym – ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań, odzyskiwania środków utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniami (Euratom, WE) nr 2185/96 i (UE, Euratom) nr 883/2013, OLAF jest uprawniony do prowadzenia dochodzeń administracyjnych, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja lub wszelka inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) jest uprawniona do prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie przestępstw naruszających interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 ⁽⁵³⁾. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, mają w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF, Trybunałowi Obrachunkowemu oraz, w przypadku państw członkowskich, które uczestniczą we wzmocnionej współpracy na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/1939, EPPO niezbędne prawa i dostęp, a także zapewniać, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonywaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.
- (92) Do niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają horyzontalne zasady finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 TFUE. Zasady te zostały ustanowione w rozporządzeniu finansowym i określają w szczególności procedurę uchwalania i wykonywania budżetu w drodze dotacji, nagród, zarządzania pośredniego, instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych, pomocy finansowej oraz zwrotu kosztów poniesionych przez

⁽⁴⁸⁾ Decyzja Rady 2013/755/UE z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską („decyzja o stowarzyszeniu zamorskim”) (Dz.U. L 344 z 19.12.2013, s. 1).

⁽⁴⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

⁽⁵⁰⁾ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

⁽⁵¹⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

⁽⁵²⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (EPPO) (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

⁽⁵³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

ekspertów zewnętrznych oraz przewidują kontrolę odpowiedzialności podmiotów upoważnionych do działań finansowych. Zasady przyjęte na podstawie art. 322 TFUE obejmują również ogólny system warunkowości służący ochronie budżetu Unii.

- (93) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 ⁽⁵⁴⁾ reguluje przetwarzanie danych osobowych przeprowadzane w państwach członkowskich w kontekście niniejszego rozporządzenia i pod nadzorem właściwych organów państw członkowskich. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 ⁽⁵⁵⁾ reguluje przetwarzanie danych osobowych przeprowadzane przez Komisję w kontekście niniejszego rozporządzenia i pod nadzorem Europejskiego Inspektora Ochrony Danych. Wszelka wymiana lub przekazywanie informacji przez właściwe organy ma się odbywać zgodnie z zasadami dotyczącymi przekazywania danych osobowych, o których mowa w rozporządzeniu (UE) 2016/679, a wszelka wymiana lub przekazywanie informacji przez Komisję ma się odbywać zgodnie z zasadami dotyczącymi przekazywania danych osobowych, o których mowa w rozporządzeniu (UE) 2018/1725.
- (94) Rozporządzenie (WE) nr 223/2009 ustanawia zasady tworzenia statystyk zgodnie z zasadą poufności informacji statystycznych i przewiduje, że krajowe urzędy statystyczne, inne organy krajowe i Komisja (Eurostat) mają stosować wszelkie środki konieczne do zapewnienia zgodności zasad i wytycznych dotyczących fizycznej i logicznej ochrony poufnych danych.
- (95) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie ustanowienie programu w celu usprawnienia funkcjonowania rynku wewnętrznego, konkurencyjności i zrównoważoności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP oraz ochrony konsumentów, dziedziny roślin, zwierząt, żywności i paszy, a także ram programowania i finansowania w zakresie opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyk europejskich na lata 2021–2027, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na transgraniczny charakter kwestii związanych z tym celem możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (96) Program powinien również zapewniać lepsze eksponowanie i większą spójność unijnego rynku wewnętrznego, konkurencyjności i zrównoważoności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, oraz działań w dziedzinie statystyk europejskich na rzecz unijnych obywateli, przedsiębiorstw i administracji.
- (97) Ponieważ przepisy zmieniające aktów prawnych wyczerpują swoje skutki prawne w momencie ich wejścia w życie, a zmiany, jakie wprowadzają w innych aktach prawnych stają się tym samym jednocześnie częścią tych aktów prawnych, uchylenie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 652/2014 ⁽⁵⁶⁾ nie ma wpływu na zmiany już wprowadzone na mocy jego przepisów zmieniających w innych aktach prawnych, a w szczególności w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002 ⁽⁵⁷⁾ i dyrektywy Rady 2008/90/WE ⁽⁵⁸⁾ w odniesieniu do ustanowienia Stałego Komitetu ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz, które pozostaje w mocy niezależnie od uchylecia rozporządzenia (UE) nr 652/2014.

⁽⁵⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽⁵⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

⁽⁵⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 652/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiające przepisy w zakresie zarządzania wydatkami odnoszącymi się do łańcucha żywnościowego, zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt oraz dotyczącymi zdrowia roślin i materiału przeznaczony do reprodukcji roślin, zmieniające dyrektywy Rady 98/56/WE, 2000/29/WE i 2008/90/WE, rozporządzenia (WE) nr 178/2002, (WE) nr 882/2004 i (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 oraz uchylające decyzje Rady 66/399/EWG, 76/894/EWG i 2009/470/WE (Dz.U. L 189 z 27.6.2014, s. 1).

⁽⁵⁷⁾ Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1).

⁽⁵⁸⁾ Dyrektywa Rady 2008/90/WE z dnia 29 września 2008 r. w sprawie obrotu materiałem rozmnożeniowym roślin sadowniczych oraz roślinami sadowniczymi przeznaczonymi do produkcji owoców (Wersja przekształcona) (Dz.U. L 267 z 8.10.2008, s. 8).

- (98) Aby zapewnić ciągłość udzielania wsparcia pomiędzy programami na lata 2014–2020 w dziedzinach konkurencyjności i równoważoności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, ochrony konsumentów, usługobiorców i użytkowników końcowych usług finansowych, procesu kształtowania polityki w dziedzinie usług finansowych, dziedzinie roślin, zwierząt, żywności i paszy, a także statystyk europejskich, ustanowionymi na mocy rozporządzenia (UE) nr 1287/2013, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 254/2014⁽⁵⁹⁾, rozporządzenia (UE) 2017/826, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 258/2014⁽⁶⁰⁾, rozporządzenia (UE) nr 652/2014, rozporządzenia (UE) nr 99/2013 a Programem, w szczególności w odniesieniu do kontynuacji środków wieloletnich oraz ewaluacji sukcesów poprzednich programów, oraz umożliwić rozpoczęcie wdrażania od początku obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027, niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie w trybie pilnym i być stosowane z mocą wsteczną od dnia 1 stycznia 2021 r. Począwszy od dnia 1 stycznia 2028 r., środki przyznane na pomoc techniczną i administracyjną powinny obejmować, w razie potrzeby, wydatki związane z zarządzaniem działaniami nieukończonymi do końca okresu obowiązywania Programu.
- (99) Z powodu opóźnionego wejścia w życie niniejszego rozporządzenia nie jest możliwe dotrzymanie terminów przyjęcia programów prac w dziedzinie roślin, zwierząt, żywności i paszy, a także terminów przedłożenia przez państwa członkowskie ich programów weterynaryjnych i fitosanitarnych na lata 2021 i 2022, ani nie jest możliwe dotrzymanie przez Komisję terminu zatwierdzenia tych programów. Aby zapewnić właściwą realizację działań w dziedzinie roślin, zwierząt, żywności i paszy w latach 2021 i 2022, terminy te nie powinny mieć zastosowania do lat 2021 i 2022.
- (100) Rozporządzenie (UE) nr 99/2013, rozporządzenie (UE) nr 1287/2013, rozporządzenie (UE) nr 254/2014 i rozporządzenie (UE) nr 652/2014 należy w związku z tym uchylić ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.,

PRZYMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia program na rzecz poprawy funkcjonowania rynku wewnętrznego, konkurencyjności i zrównoważoności przedsiębiorstw, zwłaszcza mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, oraz ochrony konsumentów, zarządzania wydatkami w dziedzinie roślin, zwierząt, żywności i paszy, a także na rzecz ram programowania i finansowania w zakresie opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyk europejskich w rozumieniu art. 13 rozporządzenia (WE) nr 223/2009 (Program na rzecz jednolitego rynku) (zwany dalej „Programem”) na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. Okres obowiązywania Programu jest dostosowany do okresu obowiązywania wieloletnich ram finansowych.

Niniejsze rozporządzenie określa także najważniejsze cele Programu oraz działania kwalifikowalne służące realizacji tych celów, budżet na lata 2021–2027, formy finansowania unijnego i zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania oraz system zarządzania Programem.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „działanie łączone” oznacza działanie wspierane z budżetu Unii, w tym działanie w ramach instrumentu łączonego lub platformy łączonej zdefiniowanych w art. 2 pkt 6) rozporządzenia finansowego, które łączą bezzwrotne formy wsparcia lub instrumenty finansowe z budżetu Unii oraz zwrotne formy wsparcia z instytucji finansowania rozwoju lub innych publicznych instytucji finansowych, a także z komercyjnych instytucji finansowych i od inwestorów;

⁽⁵⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 254/2014 z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie wieloletniego programu na rzecz konsumentów na lata 2014–2020 oraz uchylające decyzję nr 1926/2006/WE (Dz.U. L 84 z 20.3.2014, s. 42).

⁽⁶⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 258/2014 z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia unijnego programu wspierania określonych działań w dziedzinach sprawozdawczości finansowej i badania sprawozdań finansowych na lata 2014–2020 oraz uchylające decyzję nr 716/2009/WE (Dz.U. L 105 z 8.4.2014, s. 1).

- 2) „statystyki europejskie” oznaczają statystyki opracowywane, tworzone i rozpowszechniane zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 223/2009;
- 3) „podmiot prawny” oznacza osobę fizyczną lub osobę prawną utworzoną i uznaną za taką na mocy prawa unijnego, prawa krajowego lub prawa międzynarodowego, która posiada osobowość prawną i zdolność do działania we własnym imieniu, wykonującą prawa i podlegającą obowiązkom, lub podmiot, który nie posiada osobowości prawnej, o którym mowa w art. 197 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego;
- 4) „mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa” lub „MŚP” oznaczają mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, zgodnie z definicją zawartą w zaleceniu 2003/361/WE;
- 5) „klastry i organizacje sieci biznesowych” oznaczają struktury lub zorganizowane grupy niezależnych stron w formie organizacji wspierających zacieśnianie współpracy, tworzenie sieci kontaktów i uczenie się w odniesieniu do grup przedsiębiorstw, które mają świadczyć lub kierować wyspecjalizowane i dostosowane do indywidualnych potrzeb usługi wsparcia biznesu, zwłaszcza dla MŚP, w celu stymulowania m.in. działań w zakresie innowacji i internacjonalizacji, w tym poprzez promowanie wspólnego korzystania z infrastruktury oraz wymiany wiedzy ogólnej i fachowej.

Artykuł 3

Cele Programu

1. Program ma następujące cele ogólne:
 - a) poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego, zwłaszcza ochrona i wzmocnienie pozycji obywateli, konsumentów i przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, poprzez egzekwowanie prawa Unii, ułatwienie dostępu do rynku, ustalanie norm oraz promowanie zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt, przy jednoczesnym poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów, a także poprzez wzmacnianie współpracy między właściwymi organami państw członkowskich oraz między właściwymi organami państw członkowskich a Komisją i agencjami zdecentralizowanymi Unii;
 - b) opracowywanie, tworzenie i rozpowszechnianie wysokiej jakości, porównywalnych, terminowych i wiarygodnych statystyk europejskich, stanowiących podstawę opracowywania, monitorowania i ewaluacji wszystkich polityk Unii oraz ułatwiających obywatelom, podmiotom kształtującym politykę, organom, przedsiębiorstwom, przedstawicielom środowiska akademickiego oraz mediom podejmowanie świadomych decyzji i aktywne uczestniczenie w procesie demokratycznym.
2. Program ma następujące cele szczegółowe:
 - a) zwiększenie skuteczności rynku wewnętrznego, m.in. w świetle transformacji cyfrowej, poprzez:
 - (i) ułatwianie zapobiegania powstawaniu dyskryminacyjnych, nieuzasadnionych lub nieproporcjonalnych przeszkód oraz ich usuwania, wspieranie opracowywania, wdrażania i egzekwowania prawa Unii w dziedzinie rynku wewnętrznego towarów i usług, w tym poprzez lepsze stosowanie zasady wzajemnego uznawania, przepisów dotyczących zamówień publicznych, prawa spółek oraz prawa umów i zobowiązań pozaumownych, przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy, swobodnego przepływu kapitału i usług finansowych; oraz przepisów dotyczących konkurencji, w tym poprzez opracowywanie narzędzi zarządzania zorientowanych na użytkownika;
 - (ii) wspieranie skutecznego nadzoru rynku w całej Unii z myślą o zapewnieniu, aby na rynek Unii wprowadzane były jedynie produkty, które są bezpieczne i zgodne z wymogami oraz które zapewniają wysoki poziom ochrony konsumentów i innych użytkowników końcowych, co dotyczy także produktów sprzedawanych przez internet, oraz z myślą o osiągnięciu większej jednorodności między organami nadzoru rynku i zwiększeniu zdolności tych organów w całej Unii;
 - b) wzmacnianie konkurencyjności i zrównoważoności MŚP i osiągnięcie dodatkowości na poziomie Unii poprzez środki, które:
 - (i) zapewniają różne formy wsparcia dla MŚP, jak również klastrów i organizacji sieci biznesowych, w tym w sektorze turystyki, promując tym samym wzrost, ekspansję i tworzenie MŚP;
 - (ii) ułatwiają dostęp do rynków, w tym poprzez internacjonalizację MŚP,

- (iii) promują przedsiębiorczość i zdobywanie umiejętności w zakresie przedsiębiorczości;
 - (iv) promują korzystne otoczenie biznesowe dla MŚP, wspierają transformację cyfrową MŚP i promują nowe możliwości biznesowe dla MŚP, w tym dla przedsiębiorstw gospodarki społecznej i przedsiębiorstw o innowacyjnych modelach biznesowych;
 - (v) wspierają konkurencyjność ekosystemów i sektorów przemysłowych, jak również rozwój przemysłowych łańcuchów wartości;
 - (vi) promują modernizację przemysłu, przyczyniając się do zielonej, cyfrowej i odpornej gospodarki;
- c) zapewnienie skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez procesy normalizacji, które:
- (i) umożliwiają finansowanie normalizacji europejskiej oraz udział wszystkich zainteresowanych stron w opracowywaniu norm europejskich;
 - (ii) wspierają opracowywanie wysokiej jakości międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej i niefinansowej oraz rewizji finansowej, ułatwiają ich włączenie do prawa Unii oraz promują innowacje i rozwój najlepszych praktyk w zakresie sprawozdawczości przedsiębiorstw;
- d) promowanie interesów konsumentów oraz zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów i bezpieczeństwa produktów poprzez:
- (i) w odniesieniu do konsumentów:
 - wzmocnienie pozycji, wspieranie i edukowanie konsumentów, przedsiębiorstw i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności w zakresie praw konsumentów na mocy prawa Unii;
 - zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów, zrównoważonej konsumpcji i bezpieczeństwa produktów, w szczególności w odniesieniu do konsumentów najbardziej podatnych na zagrożenia, tak aby zwiększyć uczciwość, przejrzystość i zaufanie do rynku wewnętrznego;
 - zapewnienie należytego uwzględnienia interesów konsumentów w świecie cyfrowym;
 - wspieranie właściwych organów egzekwowania prawa i organizacji reprezentujących konsumentów oraz działań służących zacieśnieniu współpracy między właściwymi organami, przy zwróceniu szczególnej uwagi na kwestie związane z istniejącymi i nowymi technologiami;
 - przyczynianie się do poprawy jakości i dostępności norm w całej Unii; efektywne eliminowanie nieuczciwych praktyk handlowych;
 - zapewnianie, by wszyscy konsumenci mieli dostęp do efektywnych mechanizmów dochodzenia roszczeń i otrzymywali adekwatne informacje na temat rynków i praw konsumentów, a także promowanie zrównoważonej konsumpcji, w szczególności poprzez podnoszenie świadomości na temat szczególnych cech i wpływu towarów i usług na środowisko;
 - (ii) w odniesieniu do konsumentów i innych użytkowników końcowych usług finansowych:
 - zwiększanie udziału konsumentów, innych użytkowników końcowych usług finansowych oraz przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w kształtowaniu polityki w dziedzinie usług finansowych;
 - promowanie lepszego zrozumienia sektora finansowego i poszczególnych kategorii komercjalizowanych produktów finansowych;
 - zapewnianie ochrony interesów konsumentów w dziedzinie detalicznych usług finansowych;
- e) przyczynianie się do wysokiego poziomu zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, zwierząt i roślin w dziedzinie roślin, zwierząt, żywności i paszy, między innymi poprzez zapobieganie chorobom zwierząt i agrofagom roślin oraz ich wykrywanie i eliminowanie, w tym za pomocą środków nadzwyczajnych podejmowanych w przypadku sytuacji kryzysowych na dużą skalę i nieprzewidzianych zdarzeń wpływających na zdrowie zwierząt lub roślin, oraz poprzez wspieranie poprawy dobrostanu zwierząt, walki z opornością na środki przeciwdrobnoustrojowe oraz rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji, a także poprzez stymulowanie wymiany najlepszych praktyk pomiędzy zainteresowanymi stronami w tych dziedzinach;
- f) opracowywanie, tworzenie, rozpowszechnianie i przekazywanie wysokiej jakości statystyk europejskich zgodnie z kryteriami jakości określonymi w art. 12 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 223/2009, w sposób terminowy, bezstronny i efektywny pod względem kosztów, za pośrednictwem wzmocnionego Europejskiego Systemu Statystycznego, o którym mowa w art. 4 rozporządzenia (WE) nr 223/2009, i zacieśnionych partnerstw w ramach tego systemu oraz ze wszystkimi stosownymi stronami zewnętrznymi, przy wykorzystaniu wielu źródeł danych, zaawansowanych metod analizy danych, inteligentnych systemów i technologii cyfrowych, oraz w podziale na poszczególne kraje i, w miarę możliwości, na regiony.

Artykuł 4

Budżet

1. Pula środków finansowych na realizację Programu na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. wynosi 4 208 041 000 EUR w cenach bieżących.
2. W ramach kwoty, o której mowa w ust. 1, niżej wymienione kwoty orientacyjne przydziela się na następujące cele:
 - a) 451 569 500 EUR na cel, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a) ppkt (i);
 - b) 105 461 000 EUR na cel, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a) ppkt (ii);
 - c) 1 000 000 000 EUR na cel, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. b);
 - d) 220 510 500 EUR na cel, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. c);
 - e) 198 500 000 EUR na cel, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. d);
 - f) 1 680 000 000 EUR na cel, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e);
 - g) 552 000 000 EUR na cel, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. f).
3. Kwota, o której mowa w ust. 1, może być wykorzystana na pomoc techniczną i administracyjną na potrzeby realizacji Programu, obejmującą w szczególności działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrolę, audyt i ewaluację, wykorzystanie sieci informatycznych z naciskiem na przetwarzanie i wymianę informacji, jak również wykorzystanie i rozwój narzędzi informatycznych dla przedsiębiorstw. Aby zapewnić maksymalną dostępność Programu na finansowanie działań objętych celami Programu, łączne koszty wsparcia administracyjnego i technicznego nie mogą przekroczyć 5 % wartości puli środków finansowych, o której mowa w ust. 1.
4. Zobowiązania budżetowe obejmujące więcej niż jeden rok budżetowy można rozłożyć na kilka lat na roczne raty.
5. W drodze odstępstwa od art. 111 ust. 2 rozporządzenia finansowego Komisja zaciąga zobowiązanie budżetowe z tytułu dotacji udzielonej na weterynaryjne i fitosanitarne środki nadzwyczajne w ramach celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e) niniejszego rozporządzenia, po dokonaniu oceny wniosków o płatności przedłożonych przez państwa członkowskie.
6. Zasoby przydzielone państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego mogą, na wniosek zainteresowanego państwa członkowskiego, zostać przesunięte do Programu z zastrzeżeniem warunków określonych w art. 26 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów na lata 2021–2027). Komisja wykonuje te zasoby bezpośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia finansowego lub pośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) tego rozporządzenia. Zasoby te wykorzystuje się na rzecz zainteresowanego państwa członkowskiego.
7. Jeżeli Komisja nie zaciągnęła zobowiązania prawnego w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego w odniesieniu do zasobów przesuniętych zgodnie z ust. 6 niniejszego artykułu, odpowiednie niewykorzystane zasoby mogą zostać przesunięte z powrotem do funduszu, z którego zostały pierwotnie przesunięte, na wniosek państwa członkowskiego, zgodnie z warunkami określonymi w art. 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów na lata 2021–2027.

Artykuł 5

Państwa trzecie stowarzyszone z Programem

W Programie mogą uczestniczyć następujące państwa trzecie:

- a) członkowie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego, zgodnie z warunkami ustanowionymi w Porozumieniu Europejskim Obszarze Gospodarczym;

- b) państwa przystępujące, państwa kandydujące i potencjalni kandydaci, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami uczestnictwa tych państw w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami określonymi w porozumieniach między Unią a tymi państwami;
- c) państwa objęte europejską polityką sąsiedztwa, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami uczestnictwa tych państw w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami określonymi w porozumieniach między Unią a tymi państwami;
- d) inne państwa trzecie, zgodnie z warunkami określonymi w szczegółowej umowie obejmującej uczestnictwo danego państwa trzeciego w programie Unii, pod warunkiem że umowa ta:
 - (i) zapewnia sprawiedliwą równowagę w odniesieniu do wkładów i korzyści państwa trzeciego uczestniczącego w programach Unii;
 - (ii) określa warunki uczestnictwa w programach, w tym sposób obliczania wkładów finansowych do poszczególnych programów, i związane z tymi programami koszty administracyjne;
 - (iii) nie przyznaje państwu trzeciemu jakichkolwiek uprawnień decyzyjnych w odniesieniu do programu Unii;
 - (iv) gwarantuje prawa Unii do zapewniania należytego zarządzania finansami i ochrony jej interesów finansowych.

Wkłady, o których mowa w akapicie pierwszym lit. d) ppkt (ii), stanowią dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z art. 21 ust. 5 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 6

Wykonanie i formy finansowania unijnego

1. Program jest wykonywany w ramach zarządzania bezpośredniego zgodnie z rozporządzeniem finansowym lub w ramach zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) tego rozporządzenia.
2. Program może zapewniać finansowanie w dowolnej formie przewidzianej w rozporządzeniu finansowym, a w szczególności w postaci dotacji, nagród i zamówień. Może również zapewniać finansowanie w formie instrumentów finansowych w ramach działań łączonych.
3. Z wkładów odbiorców do mechanizmu wzajemnego ubezpieczenia można pokryć ryzyko związane z odzyskaniem środków należnych i wkłady te uznaje się za wystarczającą gwarancję w ramach rozporządzenia finansowego. Zastosowanie mają przepisy określone w art. 37 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2021/695.

ROZDZIAŁ II

DOTACJE

Artykuł 7

Dotacje

Dotacje w ramach Programu są udzielane i zarządza się nimi zgodnie z tytułem VIII rozporządzenia finansowego.

Artykuł 8

Działania kwalifikowalne

1. Do finansowania kwalifikują się wyłącznie działania służące realizacji celów, o których mowa w art. 3.

2. W szczególności do finansowania kwalifikują się następujące działania służące realizacji celów, o których mowa w art. 3:

- a) tworzenie właściwych warunków służących wzmocnieniu pozycji wszystkich podmiotów rynku wewnętrznego, w tym przedsiębiorstw, obywateli, konsumentów, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i organów publicznych, poprzez przejrzystą wymianę informacji i kampanie informacyjne, w szczególności w zakresie mających zastosowanie przepisów Unii oraz praw przedsiębiorstw, obywateli i konsumentów, a także poprzez wymianę i rozpowszechnianie dobrych praktyk, wiedzy fachowej, wiedzy ogólnej i innowacyjnych rozwiązań, również poprzez działania realizowane za pośrednictwem sieci SOLVIT i Sieci Europejskich Centrów Konsumentckich;
- b) zapewnianie mechanizmów umożliwiających obywatelom, konsumentom, użytkownikom końcowym oraz przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego, w tym przedstawicielom partnerów społecznych i przedstawicielom przedsiębiorstw z Unii, w szczególności tym reprezentującym MŚP, wnoszenie wkładu w dyskusje polityczne, polityki i proces decyzyjny, zwłaszcza poprzez wspieranie funkcjonowania organizacji przedstawicielskich na poziomach krajowym i unijnym;
- c) budowanie zdolności, ułatwianie i koordynowanie wspólnych działań między państwami członkowskimi, między właściwymi organami państw członkowskich oraz między właściwymi organami państw członkowskich a Komisją, agencjami zdecentralizowanymi Unii i organami państw trzecich, w tym wspólnych działań służących zwiększaniu bezpieczeństwa produktów;
- d) wspieranie skutecznego egzekwowania i modernizacji ram prawnych Unii oraz ich szybkiego dostosowywania w celu umożliwienia Unii skutecznego stawienia czoła globalnej konkurencji, a także wsparcie wysiłków na rzecz rozwiązywania kwestii wynikających z cyfryzacji, w tym poprzez następujące działania:
 - (i) gromadzenie i analizę danych;
 - (ii) badania dotyczące funkcjonowania rynku wewnętrznego, analizy, ewaluacje i zalecenia dotyczące polityki;
 - (iii) organizowanie działań demonstracyjnych i projektów pilotażowych;
 - (iv) działania komunikacyjne;
 - (v) opracowywanie specjalnych narzędzi informatycznych służących zapewnieniu przejrzystego i wydajnego funkcjonowania rynku wewnętrznego, a także zwalczaniu nieuczciwych praktyk w internecie oraz zapobieganiu takim praktykom.

3. Do finansowania kwalifikują się działania stanowiące działania, o których mowa w art. 36 rozporządzenia (UE) 2019/1020 i służące realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a) ppkt (ii) niniejszego rozporządzenia, w szczególności w odniesieniu do następujących kwestii:

- a) koordynacja działań organów nadzoru rynku i innych odpowiednich organów państw członkowskich oraz współpraca między nimi, w szczególności w ramach Unijnej Sieci ds. Zgodności Produktów;
- b) wsparcie opracowywania wspólnych działań i badań w dziedzinie zgodności z wymogami, w tym w odniesieniu do produktów skomunikowanych i produktów sprzedawanych przez internet;
- c) wspieranie strategii nadzoru rynku, gromadzenia wiedzy i informacji, możliwości badawczych i jednostek badawczych, wzajemnych ocen, programów szkoleniowych, pomocy technicznej i budowania zdolności organów nadzoru rynku.

4. Do finansowania kwalifikują się działania służące realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. b), w szczególności w odniesieniu do następujących kwestii:

- a) zapewnianie różnych form wsparcia dla MŚP, w tym informacji, mentoringu, szkoleń, edukacji, mobilności, współpracy transgranicznej lub usług doradczych;
- b) ułatwianie – w koordynacji z państwami członkowskimi – MŚP, klastrom i organizacjom sieci przedsiębiorstw dostępu do rynków w obrębie Unii i poza nią, wspieranie tych podmiotów w całym cyklu ich życia, w stawianiu czoła globalnym środowiskowym, gospodarczym i społecznym wyzwaniom oraz w internacjonalizacji działalności gospodarczej, a także umacnianie wiodącej pozycji Unii w zakresie przedsiębiorczości i przemysłu w globalnych łańcuchach wartości;
- c) wspieranie prac Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości (EEN) w celu zapewnienia unijnym MŚP zintegrowanych usług wsparcia przedsiębiorstw, w tym udzielania tym MŚP pomocy w znalezieniu partnerów biznesowych i finansowania, w szczególności z InvestEU, programu „Horyzont Europa” i programu „Cyfrowa Europa”, ułatwienia tym MŚP absorpcji

innowacji, ich internacjonalizacji oraz ich zielonej i cyfrowej transformacji, udzielania im pomocy w dostępie do wiedzy fachowej w zakresie cyfryzacji, środowiska, klimatu, energii i zasobooszczędności, aby ułatwić im badanie możliwości na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich; a jednocześnie uniknąć powielania działań dzięki ścisłej koordynacji z państwami członkowskimi zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia, że gdy EEN jest wykorzystywana do świadczenia usług w imieniu innych programów unijnych, w tym usług doradczych lub w zakresie budowania zdolności; usługi te mają być finansowane z tych innych programów unijnych;

- d) eliminowanie barier rynkowych i obciążenia administracyjnego oraz tworzenie sprzyjającego otoczenia biznesowego w celu umożliwienia MŚP czerpania korzyści z rynku wewnętrznego;
- e) ułatwianie rozwoju i wzrostu przedsiębiorstw, również poprzez promowanie umiejętności technicznych, cyfrowych i w zakresie przedsiębiorczości, zrównoważonego zarządzania przedsiębiorstwami oraz rozwoju produktów i procesów w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji we wszystkich ekosystemach przemysłowych i w całym łańcuchu wartości w sektorach produkcji i usług;
- f) wspieranie konkurencyjności i zrównoważoności przedsiębiorstw oraz całych sektorów gospodarki, a także wspieranie MŚP w absorpcji kreatywności i wszystkich form innowacji, wzmocnieniu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, w przyjmowaniu nowych modeli biznesowych oraz we współpracy w ramach łańcucha wartości poprzez strategiczne łączenie ekosystemów i klastrów, łącznie ze wspólną inicjatywą na rzecz klastrów;
- g) promowanie otoczenia biznesu sprzyjającego przedsiębiorczości oraz kultury przedsiębiorczości, w tym poprzez programy mentoringu i mobilności, aby poprawić know-how, umiejętności, potencjał technologiczny i zarządzanie przedsiębiorstwem, a także poprzez wspieranie przedsiębiorstw typu start-up, zrównoważoności działalności gospodarczej oraz przedsiębiorstw typu scale-up, w ramach konkretnych projektów w oparciu o możliwości rynkowe, przy zwróceniu szczególnej uwagi na konkretne potrzeby potencjalnych nowych przedsiębiorców oraz przedsiębiorców będących członkami grup niedostatecznie reprezentowanych.

5. Do finansowania kwalifikują się działania stanowiące działania, o których mowa w art. 15 i 16 rozporządzenia (UE) nr 1025/2012 i służące realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. c) ppkt (i) niniejszego rozporządzenia.

6. Do finansowania kwalifikują się działania służące realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. c) ppkt (ii), zapewniające wsparcie dla działań mających na celu opracowywanie, stosowanie, ocenę i monitorowanie międzynarodowych standardów w dziedzinach sprawozdawczości finansowej i niefinansowej oraz rewizji finansowej, a także nadzór nad procesami stanowienia tych standardów.

7. Do finansowania kwalifikują się w szczególności następujące działania służące realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. d) ppkt (i), w szczególności:

- a) zwiększanie świadomości, poprawa umiejętności cyfrowych i kształcenia przez całe życie konsumentów w zakresie ich praw, w tym w odniesieniu do kwestii związanych z rozwojem technologicznym i cyfryzacją, łącznie z uwzględnieniem szczególnych potrzeb konsumentów podatnych na zagrożenia;
- b) ułatwianie konsumentom i przedsiębiorcom dostępu do wysokiej jakości pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz internetowego systemu rozstrzygnięcia sporów i informacji na temat możliwości dochodzenia roszczeń;
- c) wspieranie skuteczniejszego egzekwowania prawa ochrony konsumentów przez właściwe organy, w tym w sytuacjach, gdy przedsiębiorcy mają siedzibę w państwach trzecich, w szczególności poprzez efektywną współpracę i wspólne działania;
- d) promowanie zrównoważonej konsumpcji, w szczególności poprzez podnoszenie świadomości konsumentów na temat efektywności środowiskowej produktów w odniesieniu do cech, takich jak ich trwałość i ekoprojekt, a także promowanie stosowania praw konsumentów i możliwości dochodzenia roszczeń w związku z wprowadzającymi w błąd praktykami.

8. Do finansowania kwalifikują się działania określone w załączniku I służące realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e).

9. Do finansowania kwalifikują się działania określone w załączniku II służące realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. f).

Artykuł 9

Podmioty kwalifikowalne

1. Oprócz kryteriów określonych w art. 197 rozporządzenia finansowego zastosowanie mają kryteria kwalifikowalności określone w ust. 2–7 niniejszego artykułu.

2. Z zastrzeżeniem spełnienia warunków kwalifikowalności określonych w ust. 3–7, w ramach Programu kwalifikują się następujące podmioty:

- a) podmioty prawne z siedzibą w:
 - (i) państwie członkowskim lub powiązanim z nim krajem lub terytorium zamorskim; lub
 - (ii) państwie trzecim stowarzyszonym z Programem zgodnie z art. 5;
- b) podmioty prawne utworzone na mocy prawa unijnego lub organizacje międzynarodowe;
- c) na zasadzie wyjątku, podmioty prawne z siedzibą w państwie trzecim, które nie jest stowarzyszone z Programem, pod warunkiem że uczestnictwo tych podmiotów prawnych w danym działaniu wchodzi w zakres celów Programu, a działalność prowadzona poza Unią przyczynia się do zwiększenia skuteczności interwencji przeprowadzanych na terytoriach państw członkowskich, do których mają zastosowanie Traktaty.

3. Podmioty prawne z siedzibą w państwie trzecim, które nie jest stowarzyszone z Programem, mogą uczestniczyć w następujących działaniach:

- a) działaniach służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. b);
- b) działaniach wspierających ochronę konsumentów i służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. d) ppkt (i).

Podmioty uczestniczące w działaniach, o których mowa w akapicie pierwszym, nie są uprawnione do otrzymywania wkładów finansowych Unii, z wyjątkiem przypadków, gdy ich uczestnictwo jest nieodzowne dla Programu, w szczególności pod względem poprawy konkurencyjności oraz dostępu do rynków dla przedsiębiorstw unijnych lub pod względem ochrony konsumentów zamieszkałych w Unii. Wyjątek ten nie dotyczy podmiotów nastawionych na zysk.

4. W przypadku działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. c) ppkt (i) niniejszego rozporządzenia, kwalifikują się podmioty, o których mowa w art. 15 i 16 rozporządzenia (UE) nr 1025/2012.

5. Każde państwo członkowskie oraz każde państwo trzecie będące członkiem EOG wyznacza, w wyniku przejrzystej procedury, podmiot jako kwalifikowalny do działań wspierających ochronę konsumentów poprzez realizację celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. d) ppkt (i), oraz związanych z Siecią Europejskich Centrów Konsumentkich. Podmiotem tym może być:

- a) podmiot o charakterze niekomercyjnym;
- b) podmiot publiczny.

6. Państwa trzecie kwalifikują się w przypadku następujących działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e):

- a) środków ochrony zastosowanych w przypadku bezpośredniego zagrożenia dla statusu zdrowotnego w Unii w wyniku wystąpienia lub rozwoju na terytorium państwa trzeciego lub państwa członkowskiego jednej z chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych wymienionych w załączniku III lub jednego z agrofagów roślin wymienionych w programie prac, o którym mowa w art. 16;
- b) środków ochrony lub innych stosownych działań zastosowanych celem wsparcia statusu zdrowia roślin w Unii.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 20 w celu zmiany załącznika III, jeżeli jest to konieczne po to, by uwzględnić wystąpienie nowych chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych, które nie są objęte aktami prawnymi Unii, o których mowa w tym załączniku.

Z wyjątkiem przypadków chorób zwierząt i agrofagów roślin, które mają znaczący wpływ na Unię, państwa trzecie niestowarzyszone z Programem powinny, co do zasady, same finansować swój udział w działaniach, o których mowa w akapicie pierwszym.

7. W przypadku działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. f), kwalifikują się następujące podmioty prawne:

- a) krajowe urzędy statystyczne i inne organy krajowe, o których mowa w art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 223/2009;
- b) w przypadku działań wspierających sieci współpracy, o których mowa w art. 15 rozporządzenia (WE) nr 223/2009 – podmioty działające w dziedzinie statystyki inne niż organy, o których mowa w lit. a) niniejszego ustępu;

- c) podmioty o charakterze niekomercyjnym, które są niezależne od interesów branżowych, handlowych, biznesowych lub innego rodzaju sprzecznych interesów, a ich głównymi celami i działaniami są propagowanie i wspieranie wdrażania Europejskiego kodeksu praktyk statystycznych, o którym mowa w art. 11 rozporządzenia (WE) nr 223/2009, lub wdrażanie nowych metod tworzenia statystyk europejskich, z myślą o zwiększeniu wydajności i poprawie jakości na poziomie Unii.

Artykuł 10

Wyznaczeni beneficjenci

1. Następujące podmioty mogą otrzymać dotację w ramach Programu bez zaproszenia do składania wniosków:
- a) w przypadku działań w dziedzinie akredytacji służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a) ppkt (i) niniejszego rozporządzenia – jednostka uznana zgodnie z art. 14 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 na potrzeby prowadzenia działań, o których mowa w art. 32 rozporządzenia (WE) nr 765/2008;
 - b) w przypadku działań w dziedzinie nadzoru rynku służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a) ppkt (ii) niniejszego rozporządzenia – organy nadzoru rynku państw członkowskich, o których mowa w art. 17 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i art. 10 rozporządzenia (UE) 2019/1020;
 - c) w przypadku działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. c) ppkt (i) niniejszego rozporządzenia – podmioty, o których mowa w art. 15 i 16 rozporządzenia (UE) nr 1025/2012;
 - d) w przypadku działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. c) ppkt (ii) – Europejska Grupa Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG), Fundacja Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz Rada Nadzoru nad Interesem Publicznym (PIOB);
 - e) w przypadku działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. d) ppkt (i), które odnoszą się do reprezentowania interesów konsumentów na poziomie Unii – Europejska Organizacja Konsumentów (*Bureau Européen des Unions de Consommateurs* – BEUC) oraz Europejskie Stowarzyszenie na rzecz Koordynacji Przedstawicielstwa Konsumentów w Normalizacji (*European Association for the Coordination of Consumer Representation in Standardisation* – ANEC), pod warunkiem że nie znajdują się one w sytuacji konfliktu interesów i że każdy z nich reprezentuje za pośrednictwem swoich członków interesy unijnych konsumentów w co najmniej dwóch trzecich państw członkowskich;
 - f) w przypadku działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. d) ppkt (ii) – organizacje *Finance Watch* i *Better Finance*, z zastrzeżeniem następujących warunków, których spełnienie podlega corocznej ocenie:
 - (i) podmioty te utrzymują status podmiotu pozarządowego, o charakterze niekomercyjnym i niezależnego od branży, handlu lub biznesu;
 - (ii) nie mają one sprzecznych interesów i reprezentują za pośrednictwem swoich członków interesy unijnych konsumentów oraz innych użytkowników końcowych w dziedzinie usług finansowych;
 - g) w przypadku działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e) niniejszego rozporządzenia:
 - (i) właściwe organy państw członkowskich i ich podmioty powiązane, laboratoria referencyjne Unii Europejskiej, o których mowa w art. 92 rozporządzenia (UE) 2017/625, ośrodki referencyjne Unii Europejskiej, o których mowa w art. 95 i 97 rozporządzenia (UE) 2017/625 i art. 29 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 ⁽⁶¹⁾, oraz stosowne organizacje międzynarodowe, a także krajowe laboratoria referencyjne ds. zdrowia roślin oraz krajowe laboratoria referencyjne ds. zdrowia zwierząt, bez uszczerbku dla spoczywającego na państwach członkowskich obowiązku zapewnienia odpowiednich zasobów finansowych dla tych krajowych laboratoriów referencyjnych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/625 i pod warunkiem że można jasno wykazać, iż działania wspierające przeprowadzane przez te krajowe laboratoria referencyjne kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych w rozumieniu art. 2 rozporządzenia (UE) 2017/625 stanowią unijną wartość dodaną, i pod warunkiem że w ramach Programu dostępne jest wystarczające finansowanie na wsparcie tych działań;

⁽⁶¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świni, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylające niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt (rozporządzenie w sprawie hodowli zwierząt) (Dz.U. L 171 z 29.6.2016, s. 66).

- (ii) w przypadku działań opisanych w art. 9 ust. 6 lit. a) i b) niniejszego rozporządzenia – właściwe organy państw trzecich;
 - h) w przypadku działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. f) niniejszego rozporządzenia – krajowe urzędy statystyczne i inne organy krajowe, o których mowa w art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 223/2009.
2. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 20 w celu zmiany ust. 1 lit. e) niniejszego artykułu w odniesieniu do podmiotów, którym można udzielić dotacji w ramach Programu.

Artykuł 11

Ocena wniosków i kryteria wyboru

1. Prace komisji oceniających opierają się na ogólnych zasadach mających zastosowanie do dotacji, które to zasady ustanowiono w art. 188 rozporządzenia finansowego, a w szczególności na zasadach równego traktowania i przejrzystości, a także na zasadzie niedyskryminacji.
2. Komisje oceniające oceniają wnioski w oparciu o kryteria wyboru, takie jak adekwatność proponowanych działań w świetle wyznaczonych celów, jakość proponowanych działań, skutki, w tym gospodarcze, społeczne i środowiskowe, budżet i efektywność pod względem kosztów.

Artykuł 12

Zasady współfinansowania

1. W przypadku działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. a) ppkt (ii) niniejszego rozporządzenia, w odniesieniu do organów nadzoru rynku państw członkowskich i państw trzecich stowarzyszonych z Programem i w odniesieniu do unijnych jednostek badawczych, o których mowa w art. 21 rozporządzenia (UE) 2019/1020, w ramach Programu można, w drodze odstępstwa od art. 190 rozporządzenia finansowego, finansować do 100 % kosztów kwalifikowalnych działania.
2. W przypadku dotacji na działania w zakresie wsparcia finansowego w kontekście celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. b) niniejszego rozporządzenia, w ramach Programu można, w drodze odstępstwa od art. 190 rozporządzenia finansowego, finansować do 100 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku wsparcia finansowego na rzecz osób trzecich i do 90 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku pozostałych kategorii kosztów. W przypadku działań EEN w kontekście celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. b) niniejszego rozporządzenia, w ramach Programu, w drodze odstępstwa od art. 190 rozporządzenia finansowego, można finansować do 100 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku dodatkowych kosztów koordynacji i tworzenia sieci kontaktów oraz do 60 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku pozostałych kategorii kosztów. Ponadto kwalifikowalne koszty pośrednie ustala się przez zastosowanie stawki zryczałtowanej wynoszącej 25 % łącznych kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyłączeniem kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich podwykonawstwa, wsparcia finansowego na rzecz osób trzecich oraz wszelkich kosztów jednostkowych lub płatności ryczałtowych, które obejmują koszty pośrednie.
3. W przypadku dotacji przyznanych PIOB służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. c) ppkt (ii), jeżeli w danym roku finansowanie przez Międzynarodową Federację Księgowych (IFAC) osiągnie poziom przekraczający dwie trzecie łącznego rocznego finansowania, roczny wkład na dany rok ogranicza się do maksymalnej kwoty określonej w programie prac, o którym mowa w art. 16 ust. 1.
4. W przypadku dotacji przyznanych ANEC na podstawie art. 10 ust. 1 lit. e) niniejszego rozporządzenia, w ramach Programu można finansować maksymalnie 95 % kosztów kwalifikowalnych.
5. W przypadku działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e) niniejszego rozporządzenia, w ramach Programu można, w drodze odstępstwa od art. 190 rozporządzenia finansowego, finansować do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

W przypadku działań, o których mowa w załączniku I pkt 1 i 2, stosowana stopa współfinansowania wynosi 50 % kosztów kwalifikowalnych, z następującymi wyjątkami:

- a) przedmiotowa stopa wynosi 75 % kosztów kwalifikowalnych w odniesieniu do:
- (i) działań transgranicznych realizowanych wspólnie przez co najmniej dwa państwa członkowskie w celu kontroli i zwalczania agrofagów roślin lub chorób zwierząt lub zapobiegania im;
 - (ii) państw członkowskich, których dochód narodowy brutto na mieszkańca w oparciu o najnowsze dane Eurostatu wynosi mniej niż 90 % średniej Unii;
- b) w drodze odstępstwa od art. 190 rozporządzenia finansowego przedmiotowa stopa wynosi 100 % kosztów kwalifikowalnych, w przypadku gdy działania korzystające z wkładu Unii dotyczą zapobiegania poważnym zagrożeniom dla Unii dotyczącym zdrowia ludzi, roślin i zwierząt oraz kontrolowania tych zagrożeń, a także:
- (i) mają na celu niedopuszczenie do ofiar w ludziach lub istotnych zakłóceń gospodarczych w Unii jako całości;
 - (ii) stanowią specyficzne zadania, niezbędne dla Unii jako całości, jak określono w programie prac Komisji, o którym mowa w art. 16 ust. 4; lub
 - (iii) są realizowane w państwach trzecich;
- c) jeżeli jest to konieczne ze względu na brak środków finansowych, niewystarczającą realizację Programu lub środka nadzwyczajnego lub też stopniowe wycofywanie współfinansowania działań przeciwko chorobom zwierząt lub agrofagom roślin, stopy współfinansowania są niższe.

Do celów lit. c) akapitu drugiego niniejszego ustępu kwota obniżenia stóp współfinansowania odzwierciedla znaczenie podstaw do zastosowania niższej stopy. Komisja przyjmuje akty wykonawcze ustanawiające niższe stopy współfinansowania. Takie akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 21 ust. 6.

6. W przypadku działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. f) niniejszego rozporządzenia, w ramach Programu można finansować do 95 % kosztów kwalifikowalnych działań wspierających sieci współpracy, o których mowa w art. 15 rozporządzenia (WE) nr 223/2009.

Artykuł 13

Koszty kwalifikowalne odnoszące się do programów i środków nadzwyczajnych

1. Oprócz kryteriów kosztów kwalifikowalnych, o których to kryteriach mowa w art. 186 rozporządzenia finansowego, koszty poniesione przez państwa członkowskie na realizację środków nadzwyczajnych określonych w załączniku I pkt 1.4.1 i 1.4.2 służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e) niniejszego rozporządzenia:
- a) kwalifikują się przed datą złożenia wniosku o udzielenie dotacji, zgodnie z art. 193 ust. 2 akapit drugi lit. b) rozporządzenia finansowego;
 - b) kwalifikują się od dnia podejrzenia wystąpienia choroby zwierząt lub obecności agrofaga roślin, pod warunkiem że takie wystąpienie lub obecność zostaną następnie potwierdzone.

Złożenie wniosku o udzielenie dotacji poprzedza skierowane do Komisji powiadomienie o wystąpieniu choroby zwierząt zgodnie z art. 19 lub 20 i przepisami przyjętymi na podstawie art. 23 rozporządzenia (UE) 2016/429 lub o obecności agrofaga kwarantannowego dla Unii zgodnie z art. 9, 10 lub 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 ⁽⁶²⁾.

2. W przypadku działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e) niniejszego rozporządzenia, kwalifikowalne koszty, o których mowa w załączniku I pkt 2.2.1 i 2.2.2 w odniesieniu do wykonania programów mogą kwalifikować się do dotacji, jeżeli spełniają kryteria określone w art. 186 rozporządzenia finansowego.

⁽⁶²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013, (UE) nr 652/2014 i (UE) nr 1143/2014 oraz uchylające dyrektywy Rady 69/464/EWG, 74/647/EWG, 93/85/EWG, 98/57/WE, 2000/29/WE, 2006/91/WE i 2007/33/WE (Dz.U. L 317 z 23.11.2016, s. 4).

*Artykuł 14***Finansowanie skumulowane i alternatywne**

1. Działanie, które otrzymało wkład z innego programu Unii, może również otrzymać wkład w ramach Programu, pod warunkiem że wkłady te nie pokrywają tych samych kosztów. Zasady odnośnego programu Unii mają zastosowanie do odpowiedniego wkładu w działanie. Finansowanie skumulowane nie może przekraczać łącznych kosztów kwalifikowalnych działania. Wsparcie w ramach poszczególnych programów Unii może być obliczane proporcjonalnie, zgodnie z dokumentami określającymi warunki wsparcia.
2. Działania, którym przyznano znak „pieczęci doskonałości” w ramach Programu, mogą otrzymać wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego lub Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, zgodnie z art. 73 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów na lata 2021–2027, jeżeli spełniają one następujące łączne warunki:
 - a) zostały ocenione w kontekście zaproszenia do składania wniosków w ramach Programu;
 - b) spełniają minimalne wymagania jakościowe określone w tym zaproszeniu do składania wniosków;
 - c) nie jest możliwe ich finansowanie w ramach tego zaproszenia do składania wniosków z uwagi na ograniczenia budżetowe.
3. Dana operacja może otrzymać wsparcie z jednego programu Unii lub z większej ich liczby. Jeżeli taka sytuacja zaistnieje, wydatki zadeklarowane we wniosku o płatność w ramach jednego programu nie mogą zostać zadeklarowane we wniosku o płatność w ramach innego programu.
4. Kwotę wydatków, którą należy podać we wniosku o płatność, można obliczyć proporcjonalnie w odniesieniu do każdego odnośnego programu, zgodnie z dokumentem określającym warunki wsparcia.

ROZDZIAŁ III

DZIAŁANIA ŁĄCZONE*Artykuł 15***Działania łączone**

Działania łączone ustanowione w ramach Programu realizowane są zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/523 oraz tytułem X rozporządzenia finansowego.

ROZDZIAŁ IV

REALIZACJA, MONITOROWANIE I KONTROLA*Artykuł 16***Realizacja Programu**

1. Program jest realizowany poprzez programy prac, o których mowa w art. 110 ust. 2 rozporządzenia finansowego.

W ramach programów prac realizowane są cele szczegółowe określone w art. 3 oraz działania kwalifikowalne określone w art. 8. Te programy prac szczegółowo:

 - a) wskazują orientacyjną kwotę przydzieloną na każde działanie i, w stosownych przypadkach, orientacyjną łączną kwotę na wszystkie działania, a także orientacyjny harmonogram realizacji;
 - b) określają, podstawowe kryteria oceny w odniesieniu do dotacji zgodnie z art. 11, oraz maksymalną stopę współfinansowania zgodnie z art. 12.

W stosownych przypadkach programy prac określają całkowitą kwotę zarezerwowaną na działania łączone.

2. Programy prac służące realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. b), są przyjmowane przez Komisję w drodze aktów wykonawczych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 21 ust. 5.
3. Programy prac służące realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. d) ppkt (i), są przyjmowane przez Komisję w drodze aktów wykonawczych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 21 ust. 4.
4. Programy prac służące realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e), poprzez działania określone w art. 8 ust. 8 i w załączniku I, są przyjmowane przez Komisję w drodze aktów wykonawczych do dnia 30 kwietnia roku poprzedzającego ich realizację, pod warunkiem że został przyjęty projekt budżetu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 21 ust. 6.
5. Działania określone w załączniku II do niniejszego rozporządzenia służące realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. f) niniejszego rozporządzenia są realizowane zgodnie z art. 13, 14 i 17 rozporządzenia (WE) nr 223/2009 łącznie z inicjatywami dotyczącymi przeglądu priorytetów oraz przy ścisłej i skoordynowanej współpracy w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego.

Artykuł 17

Monitorowanie i sprawozdawczość

1. Wskaźniki na potrzeby sprawozdawczości dotyczącej postępów Programu w realizacji celów szczegółowych określonych w art. 3 ust. 2 zawarto w załączniku IV.
2. Przy składaniu sprawozdań z postępów w realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. b), Komisja przedstawia stosowne wskaźniki kontekstowe pochodzące z przeglądu wyników MŚP, z arkuszy informacyjnych dotyczących programu *Small Business Act* oraz z wszelkich innych stosownych źródeł, wraz ze wskaźnikami, o których mowa w ust. 1.
3. Aby zapewnić skuteczną ocenę postępów w realizacji celów Programu, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 20 zmieniających załącznik IV w odniesieniu do tych wskaźników, jeżeli uznaje się to za konieczne, a także uzupełniających niniejsze rozporządzenie o uregulowania dotyczące monitorowania i ewaluacji.
4. System sprawozdawczości dotyczącej wykonania zapewnia efektywne, skuteczne i terminowe gromadzenie danych na potrzeby monitorowania realizacji i rezultatów Programu.

W tym celu na odbiorców środków finansowych Unii oraz, w stosownych przypadkach, na państwa członkowskie nakłada się proporcjonalne wymogi dotyczące sprawozdawczości.

Artykuł 18

Ewaluacja

1. Ewaluacje przeprowadza się w terminie pozwalającym na skorzystanie z nich w procesie decyzyjnym.
2. Śródkresowa ewaluacja Programu przeprowadzana jest do w terminie czterech lat od daty rozpoczęcia realizacji Programu. Komisja sporządzi sprawozdanie z ewaluacji śródkresowej, aby ocenić wykonanie Programu, w tym takie aspekty, jak skuteczność, efektywność, spójność, adekwatność, synergie w ramach Programu oraz unijna wartość dodana.
3. W odniesieniu do działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. c) ppkt (ii), Komisja przygotowuje roczne sprawozdanie na temat działalności Fundacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w zakresie rozwoju Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, a także, ogólnie na temat działalności PIOB i EFRAG. Komisja przekazuje to sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

4. Po zakończeniu realizacji Programu, a w każdym przypadku cztery lata po upływie okresu wskazanego w art. 1, Komisja sporządzi sprawozdanie z ewaluacji końcowej, aby ocenić wykonanie Programu, w tym takie aspekty, jak skuteczność, efektywność, spójność, adekwatność, synergie w ramach Programu oraz unijna wartość dodana.

5. Komisja przedkłada sprawozdania z ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej wraz z własnymi wnioskami i zaleceniami Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów oraz podaje je do wiadomości publicznej. W stosownych przypadkach, do sprawozdań dołącza się propozycje dalszych działań.

6. Zgodnie z art. 13 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 223/2009 Komisja konsultuje się z Komitetem ds. Europejskiego Systemu Statystycznego w sprawie tych części sprawozdań z ewaluacji śródkresowej i ewaluacji końcowej, które dotyczą działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. f) niniejszego rozporządzenia, przed ich przyjęciem i przedłożeniem Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Komisja konsultuje się z Europejskim Komitetem Doradczym ds. Statystyki w sprawie tej części sprawozdania z ewaluacji końcowej, która dotyczy działań służących realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. f) niniejszego rozporządzenia, przed jego przyjęciem i przedłożeniem Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Artykuł 19

Ochrona interesów finansowych Unii

W przypadku gdy państwo trzecie uczestniczy w Programie na podstawie decyzji przyjętej na mocy umowy międzynarodowej lub na podstawie jakiegokolwiek innego instrumentu prawnego, przyznaje ono właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) i Trybunałowi Obrachunkowemu prawa i dostęp niezbędne do wykonywania w pełni ich odpowiednich kompetencji. W przypadku OLAF takie prawa obejmują prawo do prowadzenia dochodzeń, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, przewidzianych w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 883/2013.

Artykuł 20

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.

2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 9 ust. 6 akapit drugi, art. 10 ust. 2 i art. 17 ust. 3, powierza się Komisji na okres 7 lat od dnia 1 stycznia 2021 r. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem tego siedmioletniego okresu. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.

3. Przekazanie uprawnień, o których mowa w art. 9 ust. 6 akapit drugi, art. 10 ust. 2 i art. 17 ust. 3, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.

5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 9 ust. 6 akapit drugi, art. 10 ust. 2 i art. 17 ust. 3, wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 21

Procedura komitetowa

1. W odniesieniu do aktów wykonawczych, o których mowa w art. 16 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, które dotyczą celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. b) niniejszego rozporządzenia, Komisja wspomagana jest przez komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W odniesieniu do aktów wykonawczych, o których mowa w art. 16 ust. 3 niniejszego rozporządzenia, które dotyczą celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. d) ppkt (i) niniejszego rozporządzenia, Komisja wspomagana jest przez komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
3. W odniesieniu do aktów wykonawczych, o których mowa w art. 12 ust. 5 akapit drugi oraz w art. 16 ust. 4 niniejszego rozporządzenia, które dotyczą celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e) niniejszego rozporządzenia, Komisja wspomagana jest przez Stały Komitet ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
4. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
5. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
6. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

W przypadku gdy opinia komitetu ma zostać uzyskana w drodze procedury pisemnej, procedura ta kończy się bez osiągnięcia rezultatu, gdy – przed upływem terminu na wydanie opinii – zdecyduje o tym przewodniczący komitetu lub wniesie o to zwykła większość członków komitetu.

ROZDZIAŁ V

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 22

Informacja, komunikacja i promocja

1. Odbiorcy finansowania unijnego podają informacje o pochodzeniu tych środków oraz zapewniają eksponowanie finansowania unijnego, w szczególności podczas promowania działań i ich rezultatów, poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych ukierunkowanych informacji przeznaczonych dla różnych grup odbiorców, w tym dla mediów i opinii publicznej.
2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne w sposób przyjazny dla użytkownika, z myślą o podnoszeniu wśród konsumentów, obywateli, przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, i organów administracji publicznej świadomości na temat zasobów finansowych zapewnianych w ramach Programu oraz na temat realizowanych w jego ramach działań i uzyskanych rezultatów.
3. Zasoby finansowe przydzielone na Program przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej na temat priorytetów politycznych Unii w zakresie, w jakim priorytety te są związane z celami, o których mowa w art. 3.

4. Komisja (Eurostat) prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z realizacją celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. f) niniejszego rozporządzenia, w tym z działaniami i rezultatami dotyczącymi opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyk europejskich, zgodnie z zasadami statystycznymi określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 223/2009.

Artykuł 23

Uchylenie

Rozporządzenia (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014, i (UE) nr 652/2014 tracą moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.

Artykuł 24

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację ani modyfikację działań rozpoczętych na podstawie rozporządzeń (UE) nr 99/2013, (UE) nr 1287/2013, (UE) nr 254/2014, (UE) nr 258/2014, (UE) nr 652/2014 i (UE) 2017/826, które nadal stosuje się do tych działań aż do ich zamknięcia.

2. Z puli środków finansowych przeznaczonych na Program pokrywane mogą być również wydatki na pomoc techniczną i administracyjną niezbędne w celu zapewnienia przejścia między Programem a środkami przyjętymi w ramach poprzednich programów na mocy aktów prawnych wymienionych w ust. 1.

3. W razie potrzeby w budżecie obejmującym okres po roku 2027 mogą zostać zapisane środki na pokrycie wydatków przewidzianych w art. 4 ust. 3, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2027 r.

4. Zgodnie z art. 193 ust. 2 akapit drugi lit. a) rozporządzenia finansowego koszty poniesione po dacie złożenia wniosku o udzielenie dotacji w odniesieniu do działań, które już się rozpoczęły, mogą zostać uznane za kwalifikowalne, gdy jest to konieczne dla zapewnienia ciągłości w ograniczonym okresie.

W drodze odstępstwa od art. 193 ust. 4 rozporządzenia finansowego, koszty poniesione przed datą złożenia wniosku o udzielenie dotacji są kwalifikowalne w przypadku dotacji na działalność, gdy jest to konieczne dla zapewnienia ciągłości w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia wejścia w życie niniejszego Programu.

5. Terminy określone w art. 16 ust. 4 i w załączniku I pkt 2.1 nie mają zastosowania do programów obejmujących lata 2021 i 2022.

Artykuł 25

Wejście w życie i stosowanie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2021 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 28 kwietnia 2021 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
D. M. SASSOLI
Przewodniczący

W imieniu Rady
A.P. ZACARIAS
Przewodnicząca

ZAŁĄCZNIK I

DZIAŁANIA KWALIFIKOWALNE SŁUŻĄCE REALIZACJI CELU SZCZEGÓŁOWEGO OKREŚLONEGO W ART. 3 UST. 2
LIT. E) W ODNIESIENIU DO DZIEDZINY ROŚLIN, ZWIERZĄT, ŻYWNOŚCI I PASZY

Następujące działania służące realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e), kwalifikują się do finansowania:

1. Wdrożenie nadzwyczajnych środków weterynaryjnych i fitosanitarnych.
 - 1.1. Nadzwyczajne środki weterynaryjne i fitosanitarne wprowadzane w wyniku oficjalnego potwierdzenia wystąpienia jednej z chorób zwierząt lub chorób odzwierzęcych wymienionych w załączniku III lub w wyniku oficjalnego potwierdzenia obecności agrofagów roślin, lub jeżeli istnieje bezpośrednie zagrożenie dla statusu zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin w Unii.

Środki, o których mowa w akapicie pierwszym, muszą zostać wdrożone natychmiast, a ich stosowanie musi być zgodne z przepisami określonymi w odpowiednim prawodawstwie Unii.
 - 1.2. W odniesieniu do zagrożeń fitosanitarnych następujące środki wprowadzane przez państwa członkowskie przeciwko pojawowi agrofagów na określonym obszarze:
 - a) środki zwalczania agrofaga kwarantannowego dla Unii i środki zapobiegawcze, wprowadzone przez właściwy organ państwa członkowskiego na podstawie art. 17 rozporządzenia (UE) 2016/2031 lub na podstawie środków unijnych przyjętych zgodnie z art. 28 ust. 1 lub 3 tego rozporządzenia;
 - b) środki zwalczania i środki zapobiegawcze, wprowadzone przez właściwy organ państwa członkowskiego na podstawie art. 29 ust. 1 lub art. 30 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2016/2031 w odniesieniu do agrofaga niewymienionego jako agrofag kwarantanny dla Unii, lecz który może zostać zakwalifikowany jako agrofag kwarantanny dla Unii zgodnie z kryteriami, o których mowa w tym rozporządzeniu;
 - c) dodatkowe środki ochronne wprowadzone przeciwko rozprzestrzenianiu się agrofaga, przeciwko któremu wprowadzono środki unijne zgodnie z art. 28 ust. 1 i art. 30 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/2031, inne niż środki zwalczania i środki zapobiegawcze, o których mowa w lit. a) i b) niniejszego punktu, w przypadku gdy środki te są niezbędne dla ochrony Unii przed dalszym rozprzestrzenianiem się tego agrofaga.
 - 1.3. Finansowanie unijne może być również przeznaczone na następujące środki:
 - 1.3.1. środki ochronne lub zapobiegawcze wprowadzone w przypadku bezpośredniego zagrożenia dla statusu zdrowotnego Unii w wyniku wystąpienia lub rozwoju – na terytorium państwa trzeciego, państwa członkowskiego lub kraju lub terytorium zamorskiego – jednej z chorób zwierząt lub chorób odzwierzęcych wymienionych w załączniku III, jak również środki ochronne lub inne stosowne działania podejmowane na potrzeby ochrony statusu fitosanitarnego Unii;
 - 1.3.2. środki, o których mowa w niniejszym załączniku, wprowadzane przez co najmniej dwa państwa członkowskie ściśle współpracujące ze sobą podczas kontroli choroby zwierząt lub pojawu agrofaga roślin;
 - 1.3.3. ustanowienie zapasów produktów biologicznych na potrzeby kontroli chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych wymienionych w załączniku III, jeżeli Komisja – na wniosek państwa członkowskiego – uzna ustanowienie takich zapasów za konieczne;
 - 1.3.4. ustanowienie zapasów produktów biologicznych lub zakup dawek szczepionki, jeżeli wystąpienie lub rozwój – w państwie trzecim lub państwie członkowskim – jednej z chorób zwierząt lub chorób odzwierzęcych wymienionych w załączniku III może stanowić zagrożenie dla Unii;
 - 1.3.5. w przypadku podejrzenia wystąpienia ogniska choroby zwierząt lub pojawienia się agrofagów roślin – zintensyfikowane kontrole i monitorowanie w obrębie Unii i na jej granicach zewnętrznych, w razie potrzeby;
 - 1.3.6. środki służące monitorowaniu pojawiania się zarówno znanych, jak i nowych, wcześniej nieznanych chorób zwierząt i agrofagów roślin.
 - 1.4. Koszty kwalifikowalne

1.4.1. Nadzwyczajne środki weterynaryjne

Następujące koszty poniesione przez państwa członkowskie w związku z realizacją nadzwyczajnych środków weterynaryjnych mogą kwalifikować się do finansowania:

- a) koszty odszkodowań dla właścicieli za wartość zwierząt poddanych ubojowi lub zabiciu, do wysokości wartości rynkowej, jaką miałyby takie zwierzęta, gdyby nie zostały dotknięte chorobą;
- b) koszty uboju lub zabicia zwierząt oraz powiązane koszty transportu;
- c) koszty odszkodowań dla właścicieli za wartość zniszczonych produktów pochodzenia zwierzęcego, do wysokości wartości rynkowej tych produktów bezpośrednio przed podejrzeniem wystąpienia lub potwierdzeniem wystąpienia choroby;
- d) koszty czyszczenia, dezynsekcji i odkażania gospodarstwa i wyposażenia, w oparciu o epidemiologię i właściwości patogenu;
- e) koszty transportu i zniszczenia skażonych pasz i, gdy nie ma możliwości odkażania, skażonego wyposażenia;
- f) koszty zakupu, przechowywania, zarządzania lub dystrybucji szczepionek i przynęt oraz koszty samego szczepienia, jeżeli działania te wynikają z decyzji lub zezwolenia Komisji;
- g) koszty transportu i unieszkodliwienia zwłok;
- h) w wyjątkowych i należyście uzasadnionych przypadkach, koszty badań serologicznych i wirusologicznych na potrzeby nadzorowania i testów przed przemieszczaniem w obszarach buforowych oraz wszelkie inne koszty niezbędne do zwalczania choroby.

1.4.2. Nadzwyczajne środki fitosanitarne

Następujące koszty poniesione przez państwa członkowskie w związku z realizacją środków nadzwyczajnych w dziedzinie zdrowia roślin mogą kwalifikować się do dotacji:

- a) koszty personelu, bez względu na jego status, bezpośrednio zaangażowanego w realizację środków, jak również koszty wynajmu sprzętu, materiałów eksploatacyjnych i wszelkich innych niezbędnych materiałów, produktów do obróbki, pobierania próbek i badań laboratoryjnych;
- b) koszty zamówień na usługi udzielonych osobom trzecim w celu wykonania części tych środków;
- c) koszty odszkodowań dla zainteresowanych podmiotów lub właścicieli za poddanie zabiegom, zniszczenie i usunięcie roślin, produktów roślinnych i innych przedmiotów oraz czyszczenie i dezynfekcję terenów, gruntów, wody, gleby, podłoży uprawowych, obiektów, maszyn i sprzętu;
- d) koszty odszkodowań dla zainteresowanych właścicieli, odpowiadających wartości zniszczonych roślin, produktów roślinnych lub innych przedmiotów objętych środkami, o których mowa w art. 17, art. 28 ust. 1, art. 29 ust. 1 i art. 30 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/2031, do wysokości wartości rynkowej, jaką miałyby takie rośliny, produkty roślinne lub inne przedmioty, gdyby nie zostały poddane takim środkom; wartość końcowa, jeśli taka występuje, jest odliczana od wysokości odszkodowania; oraz
- e) w wyjątkowych i należyście uzasadnionych przypadkach, koszty poniesione w związku z realizacją koniecznych środków, innych niż te określone w lit. a)–d).

Odszkodowanie dla podmiotów lub właścicieli, o którym mowa w lit. c), kwalifikuje się jedynie w przypadku, gdy środki zostały zrealizowane pod nadzorem właściwego organu.

2. Wykonywanie rocznych i wieloletnich krajowych programów weterynaryjnych i fitosanitarnych

- 2.1. Roczne i wieloletnie krajowe programy weterynaryjne i fitosanitarne w zakresie zwalczania, kontroli i nadzoru chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych wymienionych w załączniku III, a także agrofagów roślin, należy realizować zgodnie z przepisami ustanowionymi w odpowiednim prawodawstwie Unii.

Warunki kwalifikowania działań do finansowania określa się w programie prac, o którym mowa w art. 16.

Programy krajowe przedkładane są Komisji do dnia 31 maja roku poprzedzającego planowany okres realizacji.

Komisja przekazuje państwom członkowskim co roku do dnia 30 listopada:

- a) wykaz programów krajowych, które zostały zatwierdzone pod względem technicznym i zaproponowane do współfinansowania;
- b) wstępną kwotę przydzieloną na każdy program;
- c) wstępny maksymalny poziom finansowego wkładu Unii dla każdego programu; oraz
- d) wszelkie wstępne warunki, jakim może podlegać wkład finansowy Unii.

Komisja zatwierdza programy krajowe i powiązane finansowanie do dnia 31 stycznia każdego roku w formie umowy o udzieleniu dotacji w odniesieniu do wdrożonych środków i poniesionych kosztów.

W następstwie śródkresowych sprawozdań finansowych składanych przez beneficjentów do dnia 31 sierpnia roku realizacji Komisja może – w razie potrzeby – zmienić umowy o udzielenie dotacji w odniesieniu do całego okresu kwalifikowalności.

2.2. Koszty kwalifikowalne

2.2.1. Następujące koszty poniesione przez państwa członkowskie w związku z realizacją krajowych programów weterynaryjnych mogą kwalifikować się do unijnego współfinansowania:

- a) koszty pobierania próbek od zwierząt;
- b) koszty badań, pod warunkiem że ograniczają się one do:
 - (i) kosztów zestawów do badań, odczynników i możliwych do zidentyfikowania materiałów eksploatacyjnych użytych specjalnie do przeprowadzenia tych badań;
 - (ii) kosztów personelu, bez względu na jego status, bezpośrednio zaangażowanego w przeprowadzanie badań;
- c) koszty odszkodowań dla właścicieli za wartość zwierząt poddanych ubojowi lub zabiciu, do wysokości wartości rynkowej, jaką miałyby takie zwierzęta, gdyby nie zostały dotknięte chorobą;
- d) koszty uboju lub zabicia zwierząt;
- e) koszty odszkodowań dla właścicieli za wartość zniszczonych produktów pochodzenia zwierzęcego, do wysokości wartości rynkowej tych produktów bezpośrednio przed podejrzeniem wystąpienia lub potwierdzeniem wystąpienia choroby;
- f) koszty zakupu, przechowywania, szczepienia, zarządzania lub dystrybucji dawek szczepionek lub szczepionek i przynęt wykorzystanych do programów;
- g) koszty czyszczenia, odkażania i dezynsekcji gospodarstwa i wyposażenia w oparciu o epidemiologię i właściwości patogenu; oraz
- h) w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach, koszty poniesione w związku z realizacją koniecznych środków, innych niż te określone w lit. a)–g).

Do celów lit. c) wartość końcowa, jeśli taka występuje, zwierząt jest odliczana od wysokości odszkodowania.

Do celów lit. d) wartość końcowa jaj nieinkubowanych poddanych obróbce cieplnej jest odliczana od wysokości odszkodowania.

2.2.2. Następujące koszty poniesione przez państwa członkowskie w związku z realizacją krajowych programów fitosanitarnych mogą kwalifikować się do unijnego współfinansowania:

- a) koszty związane z pobieraniem próbek;
- b) koszty oględzin;
- c) koszty badań, pod warunkiem że ograniczają się one do:
 - (i) kosztów zestawów do badań, odczynników i materiałów eksploatacyjnych, które są możliwe do zidentyfikowania i specjalnie używane do przeprowadzania badań;

- (ii) kosztów personelu, bez względu na jego status, bezpośrednio zaangażowanego w przeprowadzanie badań;
- d) koszty personelu, bez względu na jego status, bezpośrednio zaangażowanego w realizację środków, jak również koszty wynajmu sprzętu, materiałów eksploatacyjnych i wszelkich innych niezbędnych materiałów, produktów do obróbki, pobierania próbek i badań laboratoryjnych;
- e) koszty zamówień na usługi udzielonych osobom trzecim w celu wykonania części tych środków;
- f) koszty odszkodowań dla zainteresowanych podmiotów lub właścicieli za poddanie zabiegom, zniszczenie i usunięcie roślin, produktów roślinnych i innych przedmiotów oraz czyszczenie i dezynfekcję terenów, gruntów, wody, gleby, podłoży uprawowych, obiektów, maszyn i sprzętu;
- g) koszty odszkodowań dla zainteresowanych właścicieli, odpowiadających wartości zniszczonych roślin, produktów roślinnych lub innych przedmiotów objętych środkami, o których mowa w art. 17, art. 28 ust. 1, art. 29 ust. 1 i art. 30 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/2031, do wysokości wartości rynkowej, jaką miałyby takie rośliny, produkty roślinne lub inne przedmioty, gdyby nie zostały poddane takim środkom; wartość końcowa, jeśli taka występuje, jest odliczana od wysokości odszkodowania; oraz
- h) w wyjątkowych i należyście uzasadnionych przypadkach, koszty poniesione w związku z realizacją koniecznych środków, innych niż te określone w lit. a)–g).

Odszkodowanie dla podmiotów i właścicieli, o którym mowa w lit. f), kwalifikuje się jedynie w przypadku, gdy środki zostały zrealizowane pod nadzorem właściwego organu.

2.3. Jeżeli wystąpienie lub rozwój jednej z chorób zwierząt lub chorób odzwierzęcych wymienionych w załączniku III może stanowić zagrożenie dla statusu zdrowotnego Unii, a także w celu ochrony Unii przed wprowadzeniem jednej z tych chorób zwierząt lub chorób odzwierzęcych lub jeżeli środki ochronne są niezbędne w celu poprawy statusu zdrowotnego roślin Unii, państwa członkowskie mogą ująć w swoich programach krajowych środki, które mają zostać wprowadzone na terytoriach państw trzecich we współpracy z władzami tych państw. Alternatywnie finansowanie unijne może w tych samych okolicznościach i na ten sam cel zostać przyznane bezpośrednio właściwym organom państw trzecich.

2.4. W odniesieniu do programów fitosanitarnych finansowanie unijne może zostać przyznane państwom członkowskim na następujące środki:

- a) kontrole, prowadzone przez ustalone okresy, sprawdzające przynajmniej występowanie:
 - wszelkich agrofagów kwarantannowych dla Unii, a także oznak lub objawów wszelkich agrofagów objętych środkami, o których mowa w art. 29 rozporządzenia (UE) 2016/2031, lub środkami przyjętymi na mocy art. 30 ust. 1 tego rozporządzenia i art. 22 ust. 1 tego rozporządzenia lub, w stosownych przypadkach, na mocy art. 47–77 rozporządzenia (UE) 2017/625,
 - agrofagów priorytetowych na podstawie art. 24 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/2031;
- b) kontrole, prowadzone przez ustalone okresy, sprawdzające przynajmniej występowanie wszelkich agrofagów innych niż agrofagi określone w lit. a), które to agrofagi mogą stanowić pojawiające się zagrożenie dla Unii, a których pojawienie się lub rozprzestrzenienie się może mieć znaczny wpływ na terytorium Unii;
- c) środki zwalczania agrofaga kwarantannowego dla Unii i środki zapobiegawcze, wprowadzone przez właściwy organ państwa członkowskiego na podstawie art. 17 rozporządzenia (UE) 2016/2031 lub na podstawie środków unijnych przyjętych zgodnie z art. 28 ust. 1 lub 3 tego rozporządzenia;
- d) środki zwalczania i środki zapobiegawcze, wprowadzone przez właściwy organ państwa członkowskiego na podstawie art. 29 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/2031 w odniesieniu do agrofaga niewymienionego jako agrofag kwarantannowy dla Unii, który może zostać zakwalifikowany jako agrofag kwarantannowy dla Unii zgodnie z kryteriami, o których mowa w tym rozporządzeniu;
- e) dodatkowe środki ochronne wprowadzone przeciwko rozprzestrzenianiu się agrofaga, przeciwko któremu przyjęto środki unijne na podstawie art. 28 ust. 1 i art. 30 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/2031, inne niż środki zwalczania i środki zapobiegawcze, o których mowa w lit. c) i d) niniejszego punktu, i środki ograniczające rozprzestrzenianie, o których mowa w lit. f) niniejszego punktu, w przypadku gdy środki te są niezbędne dla ochrony Unii przed dalszym rozprzestrzenianiem się tego agrofaga;

- f) środki mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się agrofaga, przeciwko któremu przyjęto unijne środki ograniczające rozprzestrzenianie na podstawie art. 28 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2016/2031 lub art. 30 ust. 3 tego rozporządzenia, na porażonym obszarze, na którym agrofag ten nie może zostać zwalczony, w przypadku gdy środki te są niezbędne dla ochrony Unii przed dalszym rozprzestrzenianiem się tego agrofaga.

Wykaz agrofagów roślin, które mają być objęte tymi środkami, ustanawia się w programach prac, o których mowa w art. 16 ust. 4.

3. Realizacja programów fitosanitarnych do celów kontrolowania agrofagów w najbardziej oddalonych regionach Unii, o których mowa w art. 355 ust. 1 TFUE i które są wyłączone z terytorialnego zakresu stosowania rozporządzenia (UE) 2016/2031, zgodnie z celami określonymi w art. 24 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013 ⁽¹⁾. Programy te dotyczą działań niezbędnych do zapewnienia prawidłowego wdrożenia w tych regionach obowiązujących unijnych lub krajowych reguł dotyczących kontrolowania.
4. Działania na rzecz poprawy dobrostanu zwierząt, w tym środki mające na celu zapewnienie zgodności z normami dotyczącymi dobrostanu zwierząt i ich identyfikowalności podczas transportu.
5. Wsparcie dla laboratoriów referencyjnych Unii Europejskiej, o których mowa w art. 92 rozporządzenia (UE) 2017/625, oraz ośrodków referencyjnych Unii Europejskiej, o których mowa w art. 95 i 97 rozporządzenia (UE) 2017/625 i w art. 29 rozporządzenia (UE) 2016/1012.
6. Podczas okresu maksymalnie trzech lat po wyznaczeniu laboratorium referencyjnego Unii Europejskiej na konkretnym obszarze, w stosownych przypadkach i zgodnie z art. 10 ust. 1, uzyskanie akredytacji w zakresie metod badań i metod diagnostycznych stosowanych w krajowych laboratoriach referencyjnych ds. zdrowia roślin i w krajowych laboratoriach referencyjnych ds. zdrowia zwierząt.
7. Realizacja skoordynowanych programów kontroli oraz organizacja gromadzenia informacji i danych, o których mowa w art. 112 rozporządzenia (UE) 2017/625.
8. Działania mające na celu zapobieganie marnotrawieniu żywności i zwalczanie fałszowania żywności.
9. Działania na rzecz zrównoważonej produkcji i konsumpcji żywności, w tym krótkich łańcuchów dostaw.
10. Opracowywanie baz danych i skomputeryzowanych systemów zarządzania informacjami, koniecznych do skutecznego i efektywnego wdrożenia przepisów związanych z celem szczegółowym, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e), i o udowodnionej wartości dodanej dla Unii jako całości; a także wdrożenie nowych technologii w celu poprawy identyfikowalności produktów.
11. Szkolenia personelu właściwych organów odpowiedzialnych za kontrole urzędowe i innych stron zaangażowanych w zarządzanie chorobami zwierząt lub agrofagami roślin lub ich profilaktykę, o których to szkoleniach mowa w art. 130 rozporządzenia (UE) 2017/625.
12. Wydatki na podróże, zakwaterowanie i diety poniesione przez ekspertów z państw członkowskich w wyniku powołania ich przez Komisję do wsparcia jej ekspertów, jak przewidziano w art. 116 ust. 4 i art. 120 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2017/625.
13. Przeprowadzanie prac technicznych i naukowych niezbędnych do zapewnienia prawidłowego wdrożenia przepisów w obszarze związanym z celem szczegółowym, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e), oraz do dostosowania tych przepisów do zmian naukowych, technologicznych i społecznych, w tym badań i działań koordynujących niezbędnych do zapobiegania pojawieniu się nowych agrofagów roślin i chorób zwierząt.
14. Działania prowadzone przez państwa członkowskie lub organizacje międzynarodowe na rzecz osiągnięcia celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e), na potrzeby opracowania i wdrażania przepisów związanych z tym celem.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki w dziedzinie rolnictwa na rzecz regionów najbardziej oddalonych w Unii Europejskiej i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 247/2006 (Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 23).

15. Realizacja projektów organizowanych przez co najmniej jedno państwo członkowskie w celu zwiększenia, poprzez wykorzystanie innowacyjnych technik i protokołów, efektywności realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e).
 16. Realizacja informacyjnych i uświadamiających inicjatyw Unii i państw członkowskich, mających na celu zapewnienie lepszej, zgodnej z przepisami i zrównoważonej produkcji i konsumpcji żywności, obejmujących działania służące zapobieganiu marnotrawieniu żywności i przyczyniające się tym samym do gospodarki o obiegu zamkniętym, a także działania służące zapobieganiu fałszowaniu żywności, jak również innych inicjatyw przyczyniających się do wysokiego poziomu zdrowotności roślin i zwierząt oraz bezpieczeństwa żywności i pasz, jako część wdrażania przepisów w obszarze celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. e).
 17. Wdrożenie środków mających na celu ochronę zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt, w odniesieniu do zwierząt, produktów pochodzenia zwierzęcego, roślin i produktów roślinnych oraz innych stosownych przedmiotów przywożonych z państw trzecich na granicę Unii.
-

ZAŁĄCZNIK II

DZIAŁANIA KWALIFIKOWALNE SŁUŻĄCE REALIZACJI CELU SZCZEGÓŁOWEGO, O KTÓRYM MOWA W ART. 3 UST. 2 LIT. F), DOTYCZĄCEGO STATYSTYK EUROPEJSKICH

Wdrożenie polityk Unii wymaga wysokiej jakości, porównywalnych i wiarygodnych informacji statystycznych na temat sytuacji gospodarczej, społecznej, terytorialnej i środowiskowej w Unii. Ponadto statystyki europejskie pozwalają europejskim obywatelom ze zrozumieniem uczestniczyć w demokratycznych procesach i debatach na temat obecnego i przyszłego stanu Unii.

Wraz z rozporządzeniem (WE) nr 223/2009, zwłaszcza w odniesieniu do niezależności zawodowej urzędów statystycznych oraz pozostałych zasad statystycznych określonych w art. 2 rozporządzenia (WE) nr 223/2009, niniejszy Program ma zapewnić ogólne ramy dla opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyk europejskich na lata 2021–2027. Statystyki europejskie mają być opracowywane, tworzone i rozpowszechniane na mocy tych ram oraz zgodnie z zasadami Europejskiego kodeksu praktyk statystycznych. Ramy te powinny być zgodne z kryteriami jakości, o których mowa w art. 12 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 223/2009, poprzez ścisłą i skoordynowaną współpracę w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego (ESS).

Statystyki europejskie opracowywane, tworzone i rozpowszechniane na podstawie tych ram przyczynią się do realizacji celów polityk Unii określonych w TFUE i dodatkowo odzwierciedlonych w priorytetach strategicznych Komisji.

Dzięki niniejszemu Programowi, ESS będzie miał na celu utrzymanie i poprawienie swojego poziomu doskonałości w dziedzinie statystyki. Podobnie roczne programy prac będą miały w związku z tym na celu osiągnięcie jak najlepszych wyników, z uwzględnieniem dostępnych zasobów na poziomach regionalnym, krajowym i unijnym.

Ciągłe badania i innowacje uznaje się za kluczowe czynniki napędzające w procesie modernizacji statystyk europejskich i w podnoszeniu ich jakości. W związku z tym inwestycje realizowane poprzez wieloletni program prac powinny koncentrować się na opracowywaniu nowych metod i metodyk, a także na badaniu nowych źródeł danych na potrzeby tworzenia statystyk.

Na potrzeby realizacji celu szczegółowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. f), przeprowadza się następujące działania:

Unia gospodarcza i walutowa, globalizacja i handel

- 1) dostarczanie wysokiej jakości statystyk stanowiących podstawę procedury nadmiernego deficytu oraz, w miarę możliwości, Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz Instrumentu Wsparcia Technicznego, a także stanowiących podstawę rocznego cyklu monitorowania gospodarczego i wytycznych gospodarczych;
- 2) dostarczanie i – w razie potrzeby – wzmacnianie podstawowych europejskich wskaźników gospodarczych;
- 3) dostarczanie statystyk i wytycznych metodologicznych dotyczących statystycznego ujęcia instrumentów inwestycyjnych i budżetowych na potrzeby konwergencji gospodarczej, stabilności finansowej i tworzenia miejsc pracy;
- 4) dostarczanie statystyk do celów zasobów własnych oraz wynagrodzeń i emerytur pracowników Unii;
- 5) lepsze mierzenie handlu towarami i usługami, bezpośrednich inwestycji zagranicznych, globalnych łańcuchów wartości oraz skutków globalizacji dla unijnych gospodarek.

Rynek wewnętrzny, innowacje i transformacja cyfrowa

- 1) dostarczanie wysokiej jakości, wiarygodnych statystyk dotyczących rynku wewnętrznego i kluczowych obszarów innowacji i badań;
- 2) dostarczanie obszerniejszych i bardziej aktualnych statystyk dotyczących gospodarki współpracy i wpływu cyfryzacji na unijne przedsiębiorstwa i obywateli;
- 3) dostarczanie statystyk wspierających wspólną politykę bezpieczeństwa i obrony, z zastrzeżeniem studiów wykonalności i z należyтым uwzględnieniem wrażliwości danych statystycznych.

Wymiar społeczny Europy

- 1) dostarczanie wysokiej jakości, aktualnych i wiarygodnych statystyk na potrzeby Europejskiego filaru praw socjalnych i unijnej polityki w zakresie umiejętności, obejmujących m.in. statystyki dotyczące rynku pracy, zatrudnienia, kształcenia i szkolenia, dochodów, warunków życia, ubóstwa, nierówności, ochrony socjalnej, przemocy ze względu na płeć, pracy nierejestrowanej i rachunków satelitarnych dotyczących umiejętności.

W przypadku gdy konieczne jest opracowanie nowych statystyk, w ramach ESS należy dokładniej zbadać dostępność danych i wykonalność tworzenia statystyk dotyczących rachunków satelitarnych dotyczących umiejętności i pracy nierejestrowanej;

- 2) dostarczanie statystyk dotyczących Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych;
- 3) wzbogacenie statystyk na temat migracji, w szczególności na temat sytuacji i integracji migrantów oraz potrzeb edukacyjnych i poziomu kwalifikacji osób ubiegających się o azyl;
- 4) opracowywanie zmodernizowanych programów spisu powszechnego ludności i mieszkań oraz statystyk populacji na okres po 2021 r.;
- 5) dostarczanie i regularne aktualizowanie prognoz dotyczących ludności Unii, wraz z podziałem na kategorie.

Zrównoważony rozwój, zasoby naturalne i środowisko

- 1) monitorowanie postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju;
- 2) dostarczanie wysokiej jakości statystyk stanowiących podstawę Europejskiego Zielonego Ładu, w tym dalsze opracowywanie statystyk na rzecz strategii energetycznej, gospodarki o obiegu zamkniętym, statystyk dotyczących klimatu i strategii w dziedzinie tworzyw sztucznych.

W przypadku gdy konieczne jest opracowanie nowych statystyk i wskaźników w odniesieniu do tematów wymienionych w tiret powyżej, w ramach ESS należy dokładniej zbadać dostępność danych i wykonalność tworzenia statystyk i wskaźników;

- 3) dostarczanie kluczowych statystyk i wskaźników środowiskowych, w tym w zakresie odpadów, wody, różnorodności biologicznej, lasów, użytkowania gruntów i pokrycia terenu, a także rachunków ekonomicznych środowiska;
- 4) dostarczanie statystyk z zakresu transportu pasażerów i towarów na potrzeby polityk Unii;
- 5) opracowanie dalszych wskaźników monitorowania intermodalności i przechodzenia na bardziej przyjazne dla środowiska rodzaje transportu;
- 6) dostarczanie terminowych i istotnych danych na potrzeby wspólnej polityki rolnej, wspólnej polityki rybołówstwa i polityk dotyczących środowiska, bezpieczeństwa żywnościowego i dobrostanu zwierząt.

Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna

- 1) dostarczanie terminowych i kompleksowych wskaźników statystycznych z zakresu regionów, w tym unijnych regionów najbardziej oddalonych, miast i obszarów wiejskich, w celu monitorowania i oceny skuteczności polityk rozwoju terytorialnego, a także w celu oceny terytorialnych skutków polityk sektorowych;
- 2) częstsze korzystanie z danych geoprzestrzennych i systematyczne integrowanie i uwzględnianie informacji geoprzestrzennych podczas tworzenia statystyk;
- 3) badanie – w ramach ESS – możliwości zapewnienia, a następnie wspierania opracowywania:
 - a) wskaźników dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy;
 - b) wskaźników dotyczących zwalczania finansowania terroryzmu;
 - c) statystyk dotyczących policji i bezpieczeństwa.

Lepsze rozpowszechnianie statystyk europejskich i ich wartości poprzez promowanie tych statystyk jako wiarygodnego źródła w walce z dezinformacją

- 1) systematyczne promowanie statystyk europejskich jako wiarygodnego źródła danych i ułatwianie weryfikatorom faktów, naukowcom i organom publicznym korzystania ze statystyk europejskich do przeciwdziałania dezinformacji;
- 2) wzmocnienie istniejącego dialogu z twórcami i użytkownikami statystyk europejskich w celu udoskonalenia i promowania użycia statystyk europejskich poprzez ustanowienie i wdrożenie działań mających służyć zwiększeniu wiedzy statystycznej, z korzyścią dla unijnych obywateli, w tym przedsiębiorców;

- 3) ułatwianie użytkownikom dostępu do statystyk i ich zrozumienia, między innymi poprzez dostarczenie atrakcyjnych i interaktywnych wizualizacji, bardziej dopasowanych usług, takich jak dane na żądanie, oraz narzędzi do samodzielnej analizy danych;
- 4) dalsze opracowywanie i monitorowanie ram zapewniania jakości statystyk europejskich, między innymi poprzez wzajemne oceny przestrzegania przez państwa członkowskie Europejskiego kodeksu praktyk statystycznych;
- 5) zapewnianie dostępu do danych jednostkowych do celów badawczych zgodnie z art. 23 rozporządzenia (WE) nr 223/2009, przy jednoczesnym zachowaniu najwyższych standardów ochrony danych oraz poufności informacji statystycznych.

Czerpanie korzyści z rewolucji danych i przechodzenie na wiarygodne, inteligentne statystyki

- 1) zwiększenie wykorzystania nowych cyfrowych źródeł danych w środowisku wieloźródłowym w celu tworzenia nowych inteligentnych statystyk w czasie zbliżonym do rzeczywistego przy pomocy bezpiecznych algorytmów, odpowiednich do zamierzonego celu;
- 2) opracowanie nowych podejść do wykorzystywania danych będących w posiadaniu podmiotów prywatnych poprzez przyjęcie technik obliczeniowych chroniących prywatność i metod bezpiecznych obliczeń wielostronnych;
- 3) promowanie pionierskich badań i innowacji w dziedzinie statystyki publicznej, między innymi poprzez wykorzystanie sieci współpracy oraz dostarczanie europejskich programów szkoleń statystycznych.

Rozszerzone partnerstwa i współpraca w dziedzinie statystyki

- 1) wzmocnienie partnerstwa w ramach ESS oraz współpracy z Europejskim Systemem Banków Centralnych;
 - 2) promowanie partnerstw z publicznymi i prywatnymi posiadaczami danych oraz sektorem technologii w celu ułatwienia dostępu do danych do celów statystycznych, obejmujących integrację danych z różnych źródeł oraz wykorzystanie najnowszych technologii;
 - 3) zacieśnianie współpracy ze środowiskiem naukowym i akademickim, w szczególności w odniesieniu do korzystania z nowych źródeł danych, narzędzi analizy danych i popularyzowania wiedzy statystycznej;
 - 4) kontynuowanie współpracy z organizacjami międzynarodowymi i państwami trzecimi na potrzeby globalnych statystyk publicznych.
-

ZAŁĄCZNIK III

WYKAZ CHORÓB ZWIERZĄT I CHORÓB ODZWIERZĘCYCH

- 1) Choroby zwierząt, o których mowa w art. 5 ust. 1, art. 9 ust. 1 lit. a), b) i c) oraz art. 28 rozporządzenia (UE) 2016/429;
 - 2) Choroby odzwierzęce i odzwierzęce czynniki chorobotwórcze, o których mowa w rozporządzeniu (WE) nr 2160/2003 i dyrektywie 2003/99/WE;
 - 3) Pasażowalne gąbczaste encefalopatie, o których mowa w rozporządzeniu (WE) nr 999/2001.
-

ZAŁĄCZNIK IV

WSKAŹNIKI

Cel	Wskaźnik
Cele określone w art. 3 ust. 2 lit. a)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba nowych skarg w dziedzinie swobodnego przepływu towarów i usług, a także unijnych przepisów dotyczących zamówień publicznych 2. Wskaźnik restrykcyjności handlu usługami 3. Liczba wizyt na portalu „Twoja Europa”
Cel określony w art. 3 ust. 2 lit. a) ppkt (ii)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przypadków niezgodności z przepisami w dziedzinie towarów, w tym sprzedaży przez internet 2. Liczba wspólnych kampanii nadzoru rynku
Cel określony w art. 3 ust. 2 lit. b)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba MŚP oraz klastrów i organizacji sieci biznesowych, a także organizacji wsparcia biznesu otrzymujących wsparcie w ramach Programu, w szczególności na potrzeby internacjonalizacji, cyfryzacji i zrównoważoności 2. Liczba wspieranych firm, które zawarły partnerstwa biznesowe 3. Liczba przedsiębiorców korzystających z programów mentoringu i mobilności, w tym przedsiębiorców młodych, nowych i kobiet, a także innych konkretnych grup docelowych
Cel określony w art. 3 ust. 2 lit. c) ppkt (i)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział norm europejskich wdrożonych jako normy krajowe przez państwa członkowskie w łącznej liczbie obowiązujących norm europejskich
Cel określony w art. 3 ust. 2 lit. c) ppkt (ii)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odsetek międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej i standardów badania sprawozdań finansowych zatwierdzonych przez Unię
Cel określony w art. 3 ust. 2 lit. d) ppkt (i)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wskaźnik sytuacji konsumentów
Cel określony w art. 3 ust. 2 lit. d) ppkt (ii)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba dokumentów określających stanowisko i odpowiedzi na konsultacje publiczne w obszarze usług finansowych otrzymanych od beneficjentów
Cel określony w art. 3 ust. 2 lit. e)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba pomyślnie wdrożonych krajowych programów weterynaryjnych i fitosanitarnych, w tym liczba pomyślnie wdrożonych środków nadzwyczajnych dotyczących agrofagów roślin i chorób zwierząt
Cel określony w art. 3 ust. 2 lit. f)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wpływ statystyk opublikowanych w internecie: liczba wzmianek w sieci oraz pozytywnych/negatywnych opinii